

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur Dhr. AH Arends
Telefoon 0235113477 E-mail: arends@haarlem.nl
SZ/ Reg.nr. 2011-93351
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 20 december 2011

Onderwerp Jongerenwerk toekomstbestendig in Haarlem

DOEL: Besluiten

Het college is op grond van de Algemene Subsidieverordening bevoegd tot het vaststellen van subsidies, in dit geval subsidies voor het jongerenwerk. In het geval van WMO-middelen is het college bevoegd te besluiten nadat de Raad hiervoor de kaders heeft aangegeven. Dat heeft de Raad gedaan met vaststelling van de nota 'Welzijnswerk op orde' (2009/197262) en de uitvoering van de motie, heroverweging bestemming WMO-reserve 'Wie wat bewaart heeft niets' (2011/159757).

Op verzoek van de commissie samenleving wordt dit B&W-besluit ook aan hen gestuurd ter bespreking (BBP punt 443).

B&W

1. In te stemmen met de inhoud van de nota "jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem";
2. De lopende jongerenwerkprojecten in Schalkwijk, Oost, Noord en Zuidwest structureel te financieren. De kosten van dit besluit bedragen € 173.080,=. Het besluit wordt gedekt uit bestaande gemeentelijke middelen jongerenwerk, programma 4;
3. De fout uit berap 2011-1 te herstellen door, op grond van het raadsbesluit van 18 februari 2010, met ingang van 2012 € 150.000 structureel beschikbaar te stellen voor de huisvesting van Delftwijk City en Flinty's. De budgettaire consequenties in berap 2012-1 op te nemen.
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht;
5. Het college stuurt dit voorstel ter bespreking naar de commissie Samenleving.

Collegebesluit

Onderwerp: Jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem

Reg. Nummer: 2011-933531

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeenteraad is bijgaande nota, de visie op het jongerenwerk uitgewerkt.

In het gemeentelijk integraal jeugdbeleid is het van belang dat er in Haarlem optimale kansen geboden worden aan voor de jongeren. Het jeugdbeleid heeft tot doel actieve deelname aan de samenleving te bevorderen, zodat de jeugd zich goed kan voorbereiden op volwaardige deelname als volwassene in de maatschappij. Daarbij horen goede mogelijkheden voor vrije tijdsbesteding van de jeugd.

Er is een groot scala aan vrije tijdsvoorzieningen voor de jeugd in de stad. Meer dan 70% doet aan sport, scouting, dans enz. Bij zo'n 20%, de meer kwetsbare jeugd, blijkt er behoefte aan jongerenwerk; een vorm van professionele begeleide vrije tijdsbesteding waar groepen jongeren van ongeveer 12-18 jaar bij elkaar komen. Deze doelgroep is vooral te vinden in Schalkwijk, Oost, het oostelijk gedeelte van Noord, Delftwijk en de Leidsebuurt.

De gemeente Haarlem kiest voor jongerenwerk met een pedagogische doelstelling, gericht op preventie, maatschappelijke participatie en integratie. Onderscheid wordt gemaakt tussen stedelijk en wijkgericht jongerenwerk. Het stedelijk jongerenwerk richt zich op alle jeugd, het wijkgerichte jongerenwerk richt zich met name op laaggeschoolde jongeren en jongeren die risico lopen op een maatschappelijke achterstand. De gemeente wil dat zowel het stedelijke als het wijkgerichte jongerenwerk zich onderscheidt door een activerend, toekomstgericht en naar buiten gericht aanbod dat uitgevoerd wordt met een zo optimaal mogelijke participatie. Het gaat om modern jongerenwerk dat jongeren moet bijstaan in hun streven naar een goede uitgangspositie voor een perspectiefvolle toekomst. Daarvoor is onder andere de samenwerking met onderwijs, Centra voor Jeugd en Gezin, sport en jongerenloket van belang.

In deze visie 'Jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem' wordt nader ingegaan op de volgende thema's: de plaats van jongerenwerk in het integrale Haarlemse jeugdbeleid, de vrije tijdsbesteding van jongeren, het belang van activerend naar buiten gericht jongerenwerk, de verhouding tussen de vraag naar en het aanbod van jongerenwerk op wijk- en stedelijk gebied, de staat van de voorzieningen, de samenwerkingsrelaties en de kosten die met het jongerenwerk gemoeid zijn.

In de nota worden de volgende knelpunten gesignaleerd: De gemeentelijke regie op de uitvoering moet worden versterkt. De uitvoering kan gedaan worden met meer samenhang, nu zijn er veel partners op zowel professioneel als op vrijwillig niveau actief. Jeugd met behoefte aan jongerenwerk wordt met name in Schalkwijk en Oost onvoldoende bereikt als gevolg van een tekort aan jongerenwerk in deze stadsdelen. Het stedelijk jongerenwerk Flinty's is kwetsbaar op het gebied van accommodatie, beheer en begeleiding.

In antwoord op de knelpunten is een aantal aanbevelingen gedaan. De gemeentelijke regie op de uitvoering wordt versterkt. Het aantal professionele uitvoerders wordt waar mogelijk teruggebracht. De vraag en het aanbod worden beter op elkaar aangesloten, met als beoogd effect dat de doelgroep beter wordt bereikt. De gemeente wil dat de kwaliteit van het jongerenwerk verder wordt vergroot zowel op het gebied van preventie, samenwerking, toeleiding en participatie. Om het jongerenwerk een impuls te geven ligt er een bestedingsvoorstel van € 450.000,=. Dit bedrag is bestemd voor versterking van het jongerenwerk via het raadsbesluit "Heroverweging bestemming Wmo-reserve motie wie wat bewaard heeft niets" (reg. nr. 2011/159757). De besteding van de WMO reserve gaat over de periode 2012-2014. Aan kernpartners Dock en Haarlem Effect wordt gevraagd met een plan te komen zodat de effecten die met behulp van de WMO middelen worden bereikt zoveel mogelijk kunnen worden gecontinueerd na 2014.

Daarnaast wordt de financiering van de huisvesting van Delftwijk City structureel geregeld. Tenslotte worden de huisvestingskosten voor een (nieuwe) locatie van het stedelijk jongerenwerk geborgd.

2. Besluitpunten college

1. In te stemmen met de inhoud van de nota “jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem”;
2. De lopende jongerenwerkprojecten in Schalkwijk, Oost, Noord en Zuidwest structureel te financieren. De kosten van dit besluit bedragen € 173.080,=.
Het besluit wordt gedekt uit bestaande gemeentelijke middelen jongerenwerk, programma 4;
3. De fout uit berap 2011-1 te herstellen door, op grond van het raadsbesluit van 18 februari 2010, met ingang van 2012 € 150.000 structureel beschikbaar te stellen voor de huisvesting van Delftwijk City en Flinty's. De budgettaire consequenties in berap 2012-1 op te nemen.
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit; de media krijgen een persbericht;
5. Het college stuurt dit voorstel ter bespreking naar de commissie Samenleving.

3. Beoogd resultaat

1. Het realiseren van een flexibel, vraaggericht en dekkend aanbod van de begeleide vrije tijdsbesteding, waarbij zowel stedelijk als wijkgericht met name die jongeren worden bereikt die kwetsbaar dan wel overlastgevend zijn;
2. Het realiseren van een aanbod in de vrije tijd met een zodanige kwaliteit dat bijgedragen wordt aan een perspectiefvolle toekomst voor de jeugd van Haarlem;
3. Bijdragen aan de leefbaarheid voor zover het gaat om de verstandhouding tussen jongeren en andere (buurt)bewoners.

4. Argumenten

Actief, naar buiten gericht jongerenwerk draagt bij aan de doelstellingen van het gemeentelijk integraal jeugdbeleid “Kiezen voor jeugd” (2005/197987, d.d. 20-12-2005).

De visie in de nota is gericht op maatschappelijke integratie van jongeren. Om hierin vooruitgang te boeken is het nodig om een dekkend en passend niveau te bereiken van begeleide vrije tijdsvoorzieningen en activiteiten voor jongeren die hun vrije tijd doorbrengen in jongerenvoorzieningen c.q. meedoen aan door jongerenwerkers geïnitieerde activiteiten; Modern toekomstgericht jongerenwerk verbreedt de horizon van jongeren en legt zowel op groeps- als op individueel niveau verbanden met werk- onderwijs-, vrije tijd- en hulpverleningsvoorzieningen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een goede socialisering en een beter toekomstperspectief; Met modern toekomstgericht jongerenwerk kunnen kansen en problemen vroegtijdig worden gesignaleerd. Zonodig worden andere professionals door het jongerenwerk betrokken. Daarnaast levert een goede vrije tijdsbegeleiding een positieve bijdrage aan het leefklimaat in de wijk en werkt het preventief op het gebied van vervuiling en vernieling.

Jongerenwerk als basisvoorziening op orde

In verband met de aanstaande veranderingen in het sociale domein in het algemeen en de transitie van de jeugdzorg in het bijzonder is het belangrijk dat het jongerenwerk er als basisvoorziening staat. Dat betekent dat er kwalitatief en kwantitatief voldoende jongeren worden bereikt, waarbij ze in staat worden gesteld hun eigen kracht te benutten en waar mogelijk te versterken. Jongerenwerkers dragen bij aan preventie, leiden toe waar nodig in samenwerking met andere partners van het jeugdbeleid.

De financiering van het jongerenwerk overzichtelijk.

Met vaststelling van deze nota worden de jongerenwerkprojecten die in Noord, West, Oost en Schalkwijk worden uitgevoerd structureel ingebed. Op basis van dit besluit krijgen de uitvoerende organisaties een verleningsbeschikking op basis van de reeds ingediende aanvragen. Daarnaast wordt voor versterking van het jongerenwerk de WMO-reserve ingezet ten behoeve van: Versterking van het uitvoerende jongerenwerk in Schalkwijk en Oost; Versterking van het stedelijk jongerenwerk, op gebied van huisvesting, beheer en uitvoering; Versterking van de samenwerking op

stadsdeelniveau; Betrekken van vrijwilligers- en zelforganisaties bij de doelstellingen van jongerenwerk.

5. Financieel

De financiering van de jongerenwerkprojecten van Haarlem Effect in Noord, Zuidwest, Oost en Schalkwijk kunnen structureel worden bekostigd uit bestaande middelen voor jongerenwerk van programma 4. Het gaat in totaal om € 173.080,-.

Hieronder staat een overzicht van de financiën van deze projecten, de aanwending van de WMO-reserve en de huisvestingslasten Delftwijk City en Flinty's.

Huisvesting Delftwijk City en Flinty's

Voor de huisvesting van Delftwijk City en Flinty's zijn in de nota 'Welzijnswerk op orde' (2009/197262, raadsbesluit 18 februari 2010) middelen (€ 200.000 vanaf 2010) beschikbaar gesteld. In 2010 zijn deze middelen in het kader van de heroverweging niet besteed en incidenteel vrijgevallen (berap 2010-2).

In de bestuursrapportage 2011-1 is € 150.000 structureel afgeraamd voor de subsidie Stichting DOCK. Deze middelen waren echter bedoeld voor de huisvesting Delftwijk City en Flinty's en hadden dus niet afgeraamd mogen worden. Deze fout is bij het opstellen van de voorliggende nota "Jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem" aan het licht gekomen.

Het voorstel is deze fout te herstellen door vanaf 2012 € 150.000 structureel beschikbaar te stellen voor de huisvesting Delftwijk City en Flinty's. Een correctie buiten de gebruikelijke procedure van integrale afweging en besluitvorming via de berap om, waarvoor geen dekking is. Voor 2011 is overigens geen correctie nodig.

Uit middelen WMO 2008 is er een bedrag van € 450.000 gereserveerd voor het versterken van het jongerenwerk voor de periode van 2011-2013 (€ 150.000 per jaar). Deze gereserveerde WMO-middelen worden niet in de periode 2011-2013, maar in de periode 2012-2014 ingezet. Dit houdt in dat in 2011 € 150.000 terugvloeit naar de Wmo-reserve die in 2014 zal worden onttrokken (zie "derde financiële bijstelling 2011", pagina 5).

Budget uitvoering jongerenwerkprogramma's nog niet opgenomen in prestatieplan 2011-2015 uit reguliere middelen programma 4, in euro's

Jaar	2011	2012-2015
<i>Fte bij benadering</i>	14,8	14,8
Uitvoering jongerenwerk, continueren projecten in Noord, West, Oost en Schalkwijk	173.080	173.080

Raming budget uitvoering jongerenwerk 2012-2015 WMO-reserve (2008), besteding totaal € 450.000

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015
Aanvullende uitvoering	geen	Schw./Oost 100.000 Stedelijk 25.500	Schw/Oost 100.000 Stedelijk 26.000	Schw/Oost 100.000 Stedelijk 26.000	geen
Scholing, samenwerking	geen	12.500	12.500	12.500	geen
Initiatievenfonds	geen	12.500	12.500	10.000	geen
Totaal	geen	150.500	151.000	148.500	geen

Raming budget huisvesting jongerenwerk Delftwijk en Flinty's

Jaar	2011	2012-2015

Kosten	Delftwijk City	41.000	Delftwijk City	34.000
	Flinty's	0	Flinty's	125.000
	Totaal	41.000	Totaal	159.000
Dekking	Programma 4	41.000	1 ^e Berap 2012, programma 4	150.000
			Programma 4	9.000
	Totaal	41.000	Totaal	159.000

6. Kanttekeningen

In deze nota worden tekorten geconstateerd in de uitvoering en worden voorstellen gedaan om met behulp van tijdelijke WMO middelen te komen tot een betere samenwerking en kwaliteit van het jongerenwerk. Op basis van deze nota wordt aan de gemeentelijke kernpartners gevraagd de uitvoering van het jongerenwerk meer passend te gaan verdelen over de stad, uitgaande van het huidige volume in de prestatieplannen. De gemeente is kritisch over het aantal uitvoerende organisaties in het jongerenwerk en wil deze in aantal terugbrengen. In 2012 worden de voor- en nadelen van (het aantal) uitvoerders in kaart gebracht. Hierover wordt gerapporteerd in de voortgangsrapportage "Kiezen voor Jeugd".

7. Uitvoering

De activiteiten van de organisaties worden jaarlijks voorgelegd. Besluitvorming over subsidiering hiervan vindt plaats in het college van B&W. In de voortgangsrapportage Kiezen voor jeugd zal gerapporteerd worden over de zaken die te maken hebben met de uitvoering van deze nota.

8. Communicatie

De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit; de media ontvangen een persbericht.

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem

Nota

Stadszaken / JOS
december 2011

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Jongerenwerk schakel in het jeugdbeleid	8
1. Toelichting	9
1.1 Waarom een nota jongerenwerk?	9
1.2. Leeswijzer	9
2. Kiezen voor jeugd	9
3. Vrije tijdsbesteding, algemeen	11
3.1 Diverse vormen	11
3.2 Mening van jongeren	13
3.3 Conclusie	13
4. Jongerenwerk	14
4.1 Algemeen	
4.2 Onderzoek Noorda	14
4.3 Jongerenwerk cijfermatig	15
4.3 Conclusie	17
5. Jongerenwerk toekomstbestendig	18
5.1 Doelgroepen	18
5.2 Doelstelling	18
5.3 Uitvoering stedelijk jongerenwerk	18
5.4 Uitvoering wijkgericht jongerenwerk	20
5.5 Relatie met veiligheid en voortijdig schoolverlaten	25
5.6 Huisvesting jongerenwerk	25
5.7 Conclusie	26
6. Samenwerking	
6.1 Binnen de gemeente	28
6.2 Externe partners	28
7. Financieel	30
7.1 Totaal overzicht van 2012 tot en met 2014	30
Bijlage, relevante gemeentelijke nota's, overzicht budgetten	32
a. Coalitieakkoord 2010-2014 "Het oog op morgen"	32
b. Haarlem, Sociaal op de kaart	32
c. Raadsnota Welzijnswerk op orde	32
d. Raadsnota 'Welzijnswerk klaar voor de toekomst'	32
e. Budgetten uitvoering jongerenwerk 2011-2014 incl. voorstellen scholing, initiatieven, huisvesting	34
f. Locaties jongerenwerk	35

Inleiding

Haarlem is een prettige stad om in te wonen, werken, leven, en om in op te groeien. De gemeente wil dat voor jeugdigen in Haarlem optimale kansen worden gecreëerd om een actieve, zelfstandige deelname aan de samenleving, nu en in de toekomst, te bevorderen.

Met de meeste Haarlemse jongeren gaat het gelukkig goed. Voor hen zijn voldoende voorzieningen beschikbaar om op te groeien tot volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij. Zij gaan naar school en maken daarnaast gebruik van het sport- en culturele aanbod, in Haarlem en omgeving. Er zijn er echter ook een aantal die geen gebruik maakt van deze basisvoorzieningen, omdat ze dit niet willen, of niet kunnen. Veelal zijn dit de meer kwetsbare jongeren, waarin het wijkgericht jongerenwerk in een behoefte voorziet. De focus van het welzijnswerk ligt hier, bij de jeugd waarover meer zorg bestaat, of zij die problemen in de Haarlemse samenleving veroorzaken. Daarnaast is het echter vooral bij jeugdigen van belang ook preventief aanbod te hebben om ze te bereiken en te binden, om problemen voor te zijn. Het stedelijk jongerenwerk voorziet hier in grote mate in en is daarmee een belangrijke aanvulling op het aanbod in de wijken.

Aanleiding voor het schrijven van deze nota is de vraag van de gemeenteraad om inzage te geven in het aanbod jongerenwerk in Haarlem. Tevens is een aanscherping van het gemeentelijk beleid noodzakelijk, gegeven de ontwikkelingen binnen de WMO, het welzijnsbeleid, de gemeentelijke bezuinigingen en vooruitlopend op de transitie van de jeugdzorg. Het jongerenwerk moet verder worden geprofessionaliseerd om een stevige basis te kunnen bieden in het vrije tijdsaanbod voor met name de kwetsbare jongeren die dit zo hard nodig hebben. De gemeente wil daartoe de komende jaren het aantal aanbieders van jongerenwerkactiviteiten terugbrengen, er zijn momenteel teveel spelers op het veld om vanuit de gemeente op een goede wijze regie te houden. Binnen de bestaande budgetten wordt een aanscherping in de uitvoering gevraagd. Deze noodzakelijke efficiëncyslag gaat ertoe leiden dat het budget anders besteed gaat worden dan tot nu toe het geval is geweest. In de opdrachtverlening van de gemeente naar de uitvoerende organisaties staat niet het aanbod centraal, maar is de vraag leidend voor de inzet van het jongerenwerk. Vandaar ook de titel 'Jongerenwerk: toekomstbestendig in Haarlem'!

Deze nota gaat uitgebreid in op de positionering van het jongerenwerk in het gemeentelijk beleid, in het vrije tijdsaanbod voor de jeugd en er wordt een onderbouwing gegeven van de vraag naar jongerenwerk op basis van het onderzoek van Jaap Noorda. Vervolgens wordt beschreven hoe het jongerenwerk toekomstbestendig wordt gemaakt en wat dit betekent voor de samenwerking, zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als daarbuiten. Ten slotte wordt inzage gegeven in de financiën tot en met 2014.

Jongerenwerk schakel in het jeugdbeleid

Jongerenwerk doet er toe!

Veel jongeren tussen de 12 en plm. 18 jaar kennen een lastige, onzekere en onduidelijke tijd. Een grote groep jongeren weet zich hier, de een wat gemakkelijker, de ander met horten en stoten, doorheen te slaan. Zij brengen hun vrije tijd redelijk aangepast aan de overheersende normen en waarden door. Dat doen ze thuis, op de sportclub, bij de scouting, dans, muziek en andere creatieve hobby's. Een andere, kleinere groep jongeren vermaakt zich minder zelfstandig. Zij zijn wel 'in' voor ontmoeting, maar hebben daar hulp en faciliteiten in hun wijk bij nodig. Over het algemeen doet de vraag naar vrije tijdsbegeleiding en –faciliteiten zich meer voor bij laaggeschoolde jongeren en bij jongeren die te weinig steun van huis uit krijgen voor hun maatschappelijke integratie. De behoefte aan vrije tijd arrangementen wordt door de jeugd zelf vaak niet duidelijk op tafel gelegd. Daarom is het belangrijk dat een professionele jongerenwerker op ze afstapt en contact legt, buiten kantooruren, om samen met de jongeren, wijkorganisatie en andere partners vrije tijdsprogramma's samen te stellen en aan te bieden. Doel is om bij te dragen aan een maatschappelijke integratie en een perspectiefvolle toekomst.

Jongerenwerk levert meer op dan ontspanning.

Deelname aan jongerenwerkactiviteiten en -voorzieningen is niet verplicht, dus moet het programma, de accommodatie en de entourage de doelgroep aanspreken. Het is belangrijk om aan die vraag van tieners om leeftijdsgenoten tegemoet te komen in een informele sfeer van ontmoeting, activiteiten en ontspanning. Recentelijk heeft Delftwijk nog ondervonden dat met goed jongerenwerk de kans op verveling en hanggedrag wordt teruggebracht, met een betere kwaliteit van de leefbaarheid in de wijk als gevolg. Omdat het jongerenwerk een eerste lijnvoorziening is, worden naar gelang de situatie problemen voorkomen of gesignaleerd en zonodig worden ouders en de hulpverlening ingeschakeld. Verder kan er een verbinding worden gelegd naar werk en scholing voor jongeren die dat nodig hebben. Juist voor jongeren waar de school en de familie thuis geen vat (meer) op hebben is het jongerenwerk van essentieel belang.

Het zal de gemeente zeker een zorg zijn.

Het wel en wee van haar jeugd is de gemeente een zorg! Het gemeentelijk jeugdbeleid is er op gericht jongeren toe te leiden naar een perspectiefvolle toekomst. Daarvoor wordt beleid ontwikkeld op het gebied van school, gezin en vrije tijd.

Jongeren zijn met vallen en op staan bezig om in te burgeren in de maatschappij. Dat gebeurt niet alleen op school en in het gezin, maar ook op straat. Dit openbare domein is dé vindplaats van het jongerenwerk. Op straat doen interventies van welzijnsorganisaties er toe, mits professioneel uitgevoerd en voldoende gefaciliteerd. Jongerenwerk dat voldoende op sterkte is en een goed kwalitatief niveau haalt vergroot de leefbaarheid van een wijk én levert een belangrijke en unieke bijdrage aan de jongeren zelf én de maatschappij doordat het schooluitval, criminaliteit, depressie en ontsporing voorkomt. Jongerenwerk bespaart daarmee dure vormen van politie-interventie, jeugdzorg, gezondheidszorg, hulpverlening enz. Dát is in een notendop de boodschap van deze nota.

Het gaat er nu om het jongerenwerk een stevige plaats te geven en het toekomstbestendig te krijgen en te houden.

1. Toelichting

1.1 Waarom een nota jongerenwerk?

In deze nota wordt ingegaan op het jongerenwerk, oftewel de professionele begeleide vrije tijdsbesteding in onze stad. De reden dat deze nota wordt geschreven is omdat er binnen de gemeente (o.m. coalitieakkoord 2010-2014 “Het oog op morgen”) én buiten de gemeente (o.m. partners jeugdbeleid, bewoners) behoefte bestaat aan een inventarisatie wat er nu is aan jongerenwerk, waar het voor staat, welke ontwikkelingen er spelen en of het voldoende toegerust is voor de (nabije) toekomst. In de raadsnota “Welzijnswerk klaar voor de toekomst” wordt ook een visie op jongerenwerk in het vooruitzicht gesteld. Nodig is dat het jongerenwerk meer biedt dan ‘gewone’ vrije tijdsbesteding en vermaak. Jongerenwerkers helpen en motiveren jongeren in hun streven naar een goede toekomst, daarvoor worden verbindingen gelegd met het onderwijs, het jongerenloket, de centra voor jeugd en gezin, sportverenigingen enz. Verder zijn er WMO middelen, overschot 2008, ten behoeve van versterking jongerenwerk gereserveerd, van in totaal € 450.000. In deze nota worden hiervoor bestedingsvoorstellen gedaan.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk twee leest u over de plaats van het jongerenwerk in het gemeentelijk jeugdbeleid. Jongerenwerk staat meer dan ooit in verbinding met andere beleidsvelden van het jeugdbeleid zoals scholing en werk, sport en jeugdhulpverlening.

In het derde hoofdstuk wordt een indicatie gegeven van de vrije tijdsbesteding van de Haarlemse jeugd. Een groot deel van de jeugd doet in georganiseerd verband aan sport, dansen, muziek, scouting enz. Verder staan in dit hoofdstuk meningen van de jeugd op het terrein van de vrije tijd beschreven, zoals opgetekend door Bureau Onderzoek en Statistiek.

In hoofdstuk vier wordt het jongerenwerk als specifieke vorm van begeleide vrije tijdsbesteding geïntroduceerd. Het onderzoek van Bureau Noorda, door de gemeente gevraagd om het jongerenwerk in Haarlem te onderzoeken, wordt hier kort neergezet. Noorda komt met een aantal conclusies en aanbevelingen die in het vervolg van deze nota terugkomen. Verder is in dit hoofdstuk cijfermatige informatie te vinden aantallen jongeren, omvang doelgroep en formatie van het huidige jongerenwerk.

In hoofdstuk vijf wordt het jongerenwerk beschreven dat de gemeente in Haarlem uitgevoerd wil zien in de komende jaren: welke doelgroep(en) wordt bereikt, welke doelen nagestreefd? Er wordt onderscheid gemaakt in stedelijk- en wijkgericht jongerenwerk. Voorstellen worden gedaan om meer jongeren te bereiken, om de deskundigheid en samenwerking te bevorderen. Ook komen de vrijwilligersorganisaties aan bod en het voorstel om ze te faciliteren met behulp van een initiatievenbudget.

In het hoofdstuk zes staat de samenwerking, intern en extern, centraal. Vijf afdelingen van de gemeente houden zich, in meer of mindere mate, bezig met jongerenwerk. Een goede afstemming is dan vereist. Daarnaast zijn in de uitvoering diverse partijen actief. Een goede afstemming en samenwerking in het veld is hier van belang.

Hoofdstuk zeven tenslotte zet de financiële voorstellen uit deze nota op een rij. Voorgesteld wordt om de lopende programma's in Noord, West, Oost en Schalkwijk structureel te continueren, WMO middelen in te zetten voor versterking van de uitvoering in Schalkwijk, Oost en het stedelijk jongerenwerk, verder worden er middelen besteed aan samenwerking en scholing en initiatieven uit de wijk.

In de bijlage is ten slotte een overzicht van relevante besluitvorming opgenomen, een overzicht van budgetten en een overzicht van locaties in de stad.

2. Kiezen voor jeugd

Het Haarlemse jongerenwerk maakt onderdeel uit van de programmabegroting hoofdstuk vier 'jeugd'. In 'Kiezen voor jeugd', nota integraal jeugdbeleid Haarlem 2006, staat als doelstelling van Haarlems jeugdbeleid:

- Optimale kansen creëren;
- Actieve deelname aan de samenleving bevorderen;
- Er aan bijdragen dat de jeugd zich goed kan voorbereiden op een volwaardige deelname als volwassene in de maatschappij.

Het gemeentelijke jeugdbeleid is onderverdeeld in vijf beleidsterreinen:

- Spel en exploratie, kinderopvang;
- Educatie en onderwijs;
- Onderwijs en arbeidsmarkt;
- Domein zorg;
- Domein veiligheid

De vrije tijdsbesteding is onderdeel van "spel", "exploratie" en "kinderopvang". In deze nota wordt ingegaan op de vrije tijdsbesteding van de jeugd vanaf 12 jaar en de voorzieningen en begeleiding die daarbij nodig zijn om de doelstelling van ons jeugdbeleid "Kiezen voor Jeugd" te halen. Bij vrije tijdsvoorzieningen onderscheiden we uiteenlopende zaken, van sport-, scouting en cultuuractiviteiten tot en met computeractiviteiten en hangen op straat. Omdat het aanbod een belangrijk deel uitmaakt van de vrije tijdsbesteding van tieners en jongeren gaan we er hieronder kort op in. Volgens landelijke cijfers vult 80% van de jeugd haar/zijn vrije tijd in zonder dat daar het welzijnswerk bij betrokken is¹. Voor de overige 20% draagt het jongerenwerk bij aan de doelstellingen van 'Kiezen voor Jeugd' door een laagdrempelig en toegankelijk netwerk van voorzieningen, activiteiten en kansen te bieden aan jongeren in hun vrije tijd.

Goed jongerenwerk betekent integraal jeugdbeleid dat allerlei beleidsvelden met elkaar verbindt. Bij jongeren komen veel domeinen samen: onderwijs, arbeidsmarkt, gezondheid, opvoedingsondersteuning, hulpverlening en veiligheid. Het is daarom belangrijk dat diverse activiteiten, maatregelen en acties op het gebied van jeugd op elkaar worden afgestemd. Jongerenwerkers moeten jongeren goed kunnen toeleiden naar trajecten op gebied van scholing, werk, hulpverlening, gezondheid. Samenwerking met partners op het gebied van veiligheid, onderwijs, sport, wijkorganisaties is een onlosmakelijk onderdeel van het jongerenwerk. Het jongerenwerk richt zich op jongeren tot 18 jaar. Voor jongeren tussen de 18 en 28 jaar staat het faciliteren van hun vrije tijdsbesteding niet meer voorop maar gaat het om het verwerven van een goed toekomstperspectief. Hier gaat het om trajecten, aangepast op de individuele situatie, gericht op scholing, stage en werk. Hoewel deze leeftijdsgroep niet tot de primaire doelgroep van het jongerenwerk behoort, is kennis van deze werkvelden belangrijk om goed de verbinding te kunnen leggen en toe te leiden waar nodig.

---

¹ Noorda en Co, "Jongerenwerk in Haarlem, bouwstenen meerjarenplan professioneel jongerenwerk 2010-2013", Haarlem, dec. 2009

3. Vrijtijdsbesteding, algemeen

In dit hoofdstuk wordt een overzicht geboden van belangrijke vrije tijds activiteiten van de jeugd. Om de reguliere tijdbesteding van de jeugd recht te doen onderscheiden we de belangrijkste vormen hiervan buitenshuis. Daarna wordt de mening van jongeren over aspecten van hun vrije tijd in kaart gebracht.

3.1 Diverse vormen

a. Sport

Veel jongeren –met name jongens- doen aan georganiseerde sport blijkt uit de “Sportverenigingsmonitor 2008², onderzoek naar de stand van zaken bij de Haarlemse sportverenigingen”. Het beeld is niet volledig omdat van de 210 verenigingen er 74 hebben meegedaan aan de monitor. De deelnemende verenigingen hebben bijna 25.000 sportende leden. Zesenvertig procent van hen is jonger dan 17 jaar, bij de vrouwen is dat percentage 35%. Veel meer mannen/jongens (77%) dan vrouwen/meisjes (23%) zijn actief lid van een sportvereniging.

Een onderzoek van de GGD Kennemerland onder alle tweede en vierde klassers van het Haarlemse voortgezet onderwijs³ bevestigt het beeld dat veel jongeren sporten. Ongeveer 70% van hen is actief bij een vereniging. Er is verschil op onderwijsniveau. Meer HAVO/VWO dan VMBO leerlingen sporten bij een vereniging.

Het sporten in de stad wordt gestimuleerd door de combinatiefunctionarissenregeling. Er zijn in Haarlem nu 12 full time arbeidsplaatsen voor de jeugd. Een combinatiefunctionaris versterkt de samenwerking tussen onderwijs en sport en/of cultuur.

Ze hebben een achtergrond als specialist op het gebied van sport of cultuur en kennen de school, de vereniging, de cultuurorganisatie. Zowel scholen, sportverenigingen en cultuurorganisaties kunnen gebruik maken van een combinatiefunctionaris.

In de praktijk blijkt dat een minder gunstige financiële situatie van ouders/verzorgers een belemmering kan zijn voor hun kinderen om lid te worden van een club, sportkleding aan te kunnen schaffen enz. Alle kinderen moeten de kans krijgen te gaan sporten, ongeacht de financiële draagkracht van hun ouders/verzorgers. Om deze kinderen toch een kans te geven te gaan sporten is er met hulp van de gemeente Haarlem en diverse sponsors in 2007 de stichting Jeugdsportfonds Haarlem opgericht. Het Jeugdsportfonds stelt zich ten doel om snel, effectief en op laagdrempelige niet bureaucratische wijze kinderen van financieel minder draagkrachtige ouders een kans te bieden om te gaan sporten en lid te worden van een sportvereniging. Voor Haarlem betekent dat een geschatte doelgroep van 3000 kinderen.

Voor het fonds bestaat een groeiende belangstelling. In 2010 waren er in Haarlem 259 aanvragen, waarvan er 193 zijn gehonoreerd.

b. Amateurkunst

Meer dan de helft van de jongeren doet aan enigerlei vorm van kunst. Van de 12-19 jarigen is dat 54% (25%), beeldende kunst (18%), dans (17%), theater (8%), schrijven 10% en zang (6%). Deze cijfers komen uit de “Monitor amateurkunst in Nederland 2009⁴. Over de sexeverdeling zijn alleen algemene cijfers bekend. Van de acht miljoen kunstbeoefenaars is 57% vrouw en 43% man. Verder is ongeveer 70% middelbaar en hoger opgeleid. Voor Haarlem gaan we uit van deze landelijke cijfers, cijfers van onze stad ontbreken.

Het jeugdcultuurfonds Haarlem is opgericht om eventuele financiële drempels bij huishoudens weg te nemen met het oog op jeugddeelname aan enige vorm van kunst. Alle jeugd van 4-18 jaar moet zich

---

² “Sportverenigingsmonitor 2008”, onderzoek naar de stand van zaken bij de Haarlemse sportverenigingen

³ “Scholierenonderzoek E-MOVO 2009” door GGD Kennemerland

⁴ “Monitor amateurkunst in Nederland 2009”, landelijk sectorinstituut amateurkunst

kunnen ontwikkelen in ten minste één kunstdiscipline. In 2010 werden van de 69 aanvragen er 43 gehonoreerd.

c. Scouting

Volgens het jaarverslag 2010 van Scouting regio Haarlem zijn er 755 jeugdleden in de stad, verdeelt over 13 groepen. Ze zijn in de leeftijd van 5 tot 23 jaar. Net zoals bij de sportverenigingen zijn er ook hier veel meer actieve jongens (462) dan meisjes (293).

d. Uitgaan, evenementen

Door de gemeente, Bureau Onderzoek en Statistiek, is in juli 2008 aan 234 jongeren van 11-19 jaar gevraagd om mee te doen aan een onderzoek over de bekendheid van Haarlemse uitgaansvoorzieningen en evenementen. Bijna de helft, 44%, deed mee aan het onderzoek.

Van de zes Haarlemse evenementen festivals is Bevrijdingspop bij vrijwel iedereen bekend. Van de respondenten kent 62% het Houffestival. Ongeveer eenderde van de jongeren kent het Zomerpodium. Artquake en Haarlem Dodge zijn minder bekend (resp. 23 en 14%).

De meeste vaste uitgaansgelegenheden zoals Patronaat en Lichtfabriek, hanteren een leeftijdsgrens van 18 jaar. Jongeren in de leeftijdscategorie tussen 13-18 jaar missen plekken waar zij kunnen uitgaan. Ruim de helft van de jongeren kende in 2008 Flinty's, een kwart bezocht het centrum.

e. Mantelzorg

Uit een enquête van het digipanel jeugd, opgezet en uitgevoerd door bureau onderzoek en statistiek Haarlem in april 2009 blijkt dat een minder in het oog springende vorm van vrije tijdsbesteding de mantelzorg is. Dit is van een andere orde vergeleken met 'gewone' vormen van vrijetijdsbesteding. Mantelzorg kan een meer door de omstandigheden en situatie gedwongen activiteit zijn, welke andere op ontspanning gerichte vormen van vrije tijdsbesteding in de weg kan staan.

Twintig procent van het jeugddigipanel verleent deze dienst, met name is dit zorg ten behoeve van de eigen familie. In het digipanel zitten 350 Haarlemse jongeren van 12-18 jaar. Op een vragenlijst over mantelzorg reageerde ruim 41% van het digipanel. 20% daarvan doet aan mantelzorg, met name ten behoeve van familie. Een ruime meerderheid zorgt minder dan vier uur per week voor iemand, een kwart besteedt tussen de 4 en 8 uur per week aan mantelzorg, een nog kleinere groep besteedt meer dan 8 uur per week aan zorg voor ander. Driekwart van de mantelzorgers bestaat uit vrouwen.

f. Nieuwe media

Bijna 450 jongeren hebben op verzoek van bureau Onderzoek en Statistiek Haarlem in november 2010 de vraag beantwoord "welke nieuwe media zij gebruiken en hoe de gemeente hen het beste kan bereiken". Hieruit blijkt dat 43% van de jeugd langer dan twee uur per dag op internet surft, ruim eenderde doet dat tussen de 1 en 2 uur. Eenzesde deel surft langer dan vier uur. Voor 90% is de tv de belangrijkste bron van informatie, gevolgd door internet 85%. Bijna alle respondenten (99%) maken gebruik van een netwerksite zoals Hyves (94%), MSN (83%) en Facebook (43%). In Haarlem kennen we twee jongerenwebsites door en voor Haarlemse jongeren, één van jongerencentrum Flinty's (www.flintys.nl), de ander van stichting Stad-Haarlem (www.stad-haarlem.nl). Studenten/stagiaires van Inholland en het Nova College vormen de redactie. Er is sprake van een groeiende deelname van jongeren aan de website: van 14000 bezoeken in 2008 tot 40000 hits in 2010.

g. Jongerenparticipatie vanuit scholen en gemeente

In alle stadsdelen vinden voor kinderen van de basisscholen naschoolse activiteiten plaats in "Brede School" verband. In het voortgezet onderwijs worden door vrijwel alle instellingen naschoolse activiteitenprogramma's aangeboden, vaak in overleg met een leerlingenraad. Dat varieert van wintersport, talentenavonden, feestavonden tot en met sporttoernooien. Daarnaast faciliteert de gemeente met het programma "In Haarlem kan alles" jeugdinitiatieven. Jongeren met een idee kunnen begeleiding krijgen van stichting Stad-Haarlem om hier een concreet plan van te maken, indien het aan een aantal criteria voldoet is er geld beschikbaar om dit uit te voeren. In 2010 werden er twaalf ideeën ingediend waarvan er acht zijn uitgevoerd.

3.2 Mening van jongeren

Naast het in kaart brengen van de vrije tijdsbesteding is het interessant om de mening van jongeren te horen over onderwerpen die over de vrije tijdsdeelname gaan.

a. Jongeren denken verschillend over aanbod vrije tijd⁵

Op het gebied van vrije tijd vindt veertig procent van de scholieren van de 2^e en 4^e klassen dat er in Haarlem voldoende leuke dingen worden georganiseerd. Een groter deel van de respondenten, zesenvertig procent, vindt van niet, vijftien weet het niet. Op de vraag wat men in zijn/haar wijk mist:

Mist niets: 45%, hangplekken 26%, pleintjes 17%, voetbalvelden 15%, jeugdhonk 14%, grasveld 13% en buurthuis 13%.

b. Overige gemeentepolitieke onderwerpen

Ruim een derde deel van het digipanel jeugd heeft vragen beantwoord over gemeentepolitieke onderwerpen⁶. Twee-derde van de respondenten wil dat er betere uitgaansgelegenheden komen voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar. Ruim de helft wil dat er meer en betaalbare speelplekken in de stad komen. 41% vindt de speelvoorzieningen in de wijk onvoldoende en 47% vindt het aanbod van jongerencentra onvoldoende.

Ongeveer 80% vindt dat de stad milieuvriendelijker moet worden en dat er een nachttrein moet komen met Amsterdam. Ook vindt ruim 80% dat ze meer betrokken moeten worden bij het maken van plannen.

Op de vraag wat ze zouden doen in het geval ze wethouder zouden zijn antwoorden jongeren:

- Zorgen voor betere uitgaansmogelijkheden;
- Betere/meer hangplekken voor de jeugd;
- Meer activiteiten voor de jeugd;
- Meer sportmogelijkheden of sportveldjes;
- Meer veiligheid in uitgaansgebied

c. Veiligheid in en om Haarlemse scholen⁷

Eenderde van de jongeren vindt niet dat er spanningen zijn tussen jongeren van verschillende afkomst (33%); iets meer dan de helft (52%) vindt dat er wel spanningen zijn, negen procent vindt dat er regelmatig spanningen zijn, zes procent vindt dat de spanningen vaak aanwezig zijn. In vergelijking met de voorgaande twee metingen in 2008 en 2009 zeggen jongeren nu dat er minder vaak spanningen zijn. Jongens voelen vaker spanning tussen jongeren van verschillende afkomst dan meisjes.

3.3 Conclusie

Veel jongeren zijn actief. Een groot deel, meer dan 70%, sport in clubverband of doet aan scouting, amateurkunst enz. Ook vanuit scholen worden periodiek activiteiten aangeboden. Stedelijk jongerencentrum Flinty's was in 2008 bij de helft van de geënquêteerden bekend, de helft daarvan bezocht het centrum. Jongeren staan kritisch tegenover het aanbod van voorzieningen en activiteiten op het gebied van vrije tijd, zoals hangplekken, uitgaan, activiteitsaanbod. Iets meer dan de helft vindt dat er spanningen zijn tussen jongerengroepen.

---

⁵ GGD E-MOVO, Haarlem, 2009

⁶ "De stem van jongeren over de stad", Bureau Onderzoek en Statistiek Haarlem, 2010

⁷ Veiligheid in en om Haarlemse scholen, Bureau Onderzoek en Statistiek Haarlem, 2011

4. Jongerenwerk

4.1 Algemeen

In het vorige hoofdstuk werd een indicatie gegeven van het algemene aanbod op het gebied van vrije tijdsbesteding. Veel jongeren blijken genoeg te hebben aan hun vrienden, vriendinnen, nemen deel aan activiteiten bij een sportvereniging, een dans- of muziekschool of doen dingen in ander georganiseerd verband. Maar een kleiner deel van de jongeren heeft wel behoefte aan georganiseerde vrije tijdsbesteding. Al decennia lang heeft het jeugd- en jongerenwerk een plaats in het gemeentelijk (welzijnsbeleid). Dat is het geval in alle Nederlandse gemeenten, op twee na. Landelijk onderzoek wijst uit dat zo'n twintig procent van de jeugd behoefte heeft aan een type vrije tijdsbegeleiding waar het reguliere sport- en cultuuraanbod niet of maar gedeeltelijk in voorziet. Hier krijgt het jongerenwerk zijn plek in het vrije tijd domein. Het gaat om tieners en jongeren met uiteenlopende vragen die op enigerlei wijze geholpen willen worden bij de besteding van hun vrije tijd. Bijvoorbeeld jeugd die op straat een bepaald gedrag vertoont en botst met hun wijk- of stadgenoten. Jongeren die aansluiting zoeken met het reguliere aanbod maar daarin niet slagen. Behalve bij een deel van de jeugd zelf. Ook wijkbewoners, winkeliers, politie, woningcorporaties dringen geregeld aan op vrije tijdsbegeleiding. Vaak gaat het dan om zorg voor de leefbaarheid in de wijk en zorg om de ontwikkeling van tieners/jongeren.

Het Haarlemse jeugd- en jongerenwerk, het stedelijke en het wijkgerichte, het professionele en het vrijwillige, levert met haar professionals en vrijwilligers in alle stadsdelen een bijdrage aan de maatschappelijke integratie van een vaak 'moeilijke' groep jongeren. Het is werk in de eerste lijn en heeft onmiskenbaar een preventieve functie. De jongerenwerkers bouwen een vertrouwensband op met 'hun' jongeren. De kans op wegglijdend toekomstperspectief en het terechtkomen in een negatieve spiraal is een stuk kleiner wanneer jongeren bij iemand terecht kunnen wanneer ze conflicten hebben in hun wijk, bij kwesties die er kunnen spelen op hun school, bij werk/stage of familie. Zo'n begeleiding en coaching biedt toekomstperspectief!

Deze begeleiding is nodig in het belang van de jongeren zelf én van de wijk, zoals bij wijkbewoners, winkeliers enz. Niet alleen de jongeren zelf profiteren van de inzet en betrokkenheid van jongerenwerkers, ook voor de leefbaarheid van (kwetsbare) wijken is de inzet van jongerenwerkers belangrijk. Op dit moment is het jongerenwerk in alle stadsdelen actief aanwezig. Voor een overzicht zie figuur I in de bijlage.

4.2 Onderzoek Noorda

Bij de gemeente was in 2009 behoefte een visie op te stellen op het gebied van jongerenwerk, om een goede onderbouwing te formuleren om gerichte inzet van het professioneel jongerenwerk mogelijk te maken met daarbij een duidelijke regierol van de gemeente in het kader van lokaal jeugdbeleid. Op verzoek van de gemeente heeft in 2009 een extern bureau (Bureau Noorda⁶) het jongerenwerk in Haarlem onderzocht. Dit heeft een nota "Jongerenwerk in Haarlem, bouwstenen meerjarenplan professioneel jongerenwerk 2010-2013" opgeleverd met een beeld over wat het jongerenwerk volgens Noorda wel en niet kan in het geheel van het lokale jeugdbeleid. In zijn nota wordt ingegaan op de doelstelling van het jongerenwerk, de functies en activiteiten die het kan uitvoeren, de doelgroepen waarvoor het bedoeld is, de resultaten en effecten die het kan opleveren naar zowel de betrokken jongeren als de omringende maatschappij. Uit Noorda's analyse komt naar voren dat de uitvoering op het gebied van stedelijk jongerenwerk, jongerenparticipatie en wijkgerichte jeugdvoorzieningen, op diverse gebieden goed en passend is. Flinty's is uitgegroeid tot een stedelijk jongeren centrum met een herkenbaar programma dat wordt gemaakt en uitgevoerd samen met haar bezoekers en de uit deze groep voortgekomen vrijwilligers. Stichting Stad kent een aanbod op maat op sociaal, cultureel en sportief gebied dat aansluit bij het stedelijk jongerenwerk.

In het wijkgerichte jongerenwerk is Delftwijk city uitgegroeid tot een modern naar buiten gericht jongeren centrum dat diverse jongerengroepen aan zich bindt. In Parkwijk functioneert het druk bezocht jongeren centrum Zuidparker, terwijl in de Europawijk het voormalige jongeren centrum

---

⁶ Noorda en Co, "Jongerenwerk in Haarlem, bouwstenen meerjarenplan professioneel jongerenwerk 2010-2013", Haarlem, dec. 2009

Prisma, nu Futurzz geheten, vanaf de jaarwisseling vernieuwend en activerend jongerenwerk biedt waarvan de eerste resultaten bemoedigend zijn. Naast de grotere organisaties op het gebied van jongerenwerk, Dock en Haarlem Effect zijn er kleinere organisaties met hun eigen specifieke inbreng en netwerk (Sportsupport, Leger des Heils, Youth for Christ). Diverse zaken behoeven volgens Noorda verbetering en aanscherping: meer menskracht en kwaliteit in de uitvoering, betere samenwerking, meer scholing en een beter accommodatiebeheer en gemeentelijke opdrachtverlening.

Als opbrengst van Noorda's nota en de besprekingen die de gemeente daarover met haar partners heeft gehad, wordt in deze nota voorgesteld een aantal bijstellingen te doen op het huidige beleid. De uitwerking hiervan, inhoudelijk en financieel, komt terug in het vervolg van deze nota. De voorgestelde inzet heeft tot doel het volgende te bereiken.

- Meer jongeren bereiken
- Het verbinden van het stedelijk jongerenwerk met het wijkgerichte jongerenwerk;
- Verbeteren van de samenwerking;
- Kwaliteitsverbetering;
- Verbeteren gemeentelijke opdrachtverlening.

4.3. Jongerenwerk cijfermatig

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het aantal jongeren, de verdeling van de jongeren over de stad en krijgen we een indicatie van de gebieden waar de doelgroep zich bevindt en zien we hoe het jongerenwerk verdeeld is over de stad.

a. Aantal en groei

Tabel I: Aantallen jongeren per stadsdeel/gebied, prognose ontwikkeling jeugd gematigd scenario⁷, omvang doelgroep is gebaseerd op van 20%, per stadsdeel 12-17 jaar

Stadsdeel	Noord	Oost	Schalkwijk	Zuid/West/Centrum	Totaal
Aantal	2692	1017	1667	1950	7326
Prognose jeugd, gematigd scenario ⁸	groei	gelijk	groei	Zuid en West groei, Centrum vermindering	
Omvang op basis van 20% van het aantal jongeren 12-17 jaar	538	203	333	390	1464

Bovenstaande tabel I biedt een indicatie van de hoeveelheid jongeren die behoefte hebben aan jongerenwerk. Verder is er een voorspelling van de bevolkingsgroei op basis van een gematigd scenario. Op basis hiervan is er alleen in Oost en in de Oude Stad geen groei van het aantal jongeren.

b. Schatting omvang doelgroep per stadsdeel/gebied

Tabel II: aantal doelgroepjongeren op basis van leerling-gewichtpercentage 2010, per stadsdeel

	Noord	Oost	Schalkwijk	Centrum/Zuid/West	Totaal
Aantal jongeren	2692	1017	1667	1950	7326
Percentage leerling-gewicht 0,30+1,20 in %	7%	28%	34%	5%	18%
Aantal jongeren 12-17 afgezet tegen het leerling-gewicht 0,3 +1,2	340	284	566	97	1287

⁷ Bureau O&S, Haarlem in 2020, bevolkingsprognose en beleidsbeschouwing

Landelijk wordt er uitgegaan van ongeveer 20% jongeren die behoefte hebben aan jongerenwerk. In de tabel hierboven komt dit percentage ongeveer overeen met het gemiddelde leerlinggewichtcijfer. Een goede voorspeller van de behoefte aan jongerenwerk is dit leerlinggewichtcijfer in tabel II. Leerling-gewicht is een indicator voor het scholingsniveau van de gezinnen van leerlingen van de basisschool. De cijfers in bovenstaande tabel II laten zien dat in Schalkwijk de doelgroep in absolute zin het grootste is, gevolgd door Noord. Direct daarna volgt stadsdeel Oost en tenslotte Centrum / Zuid / West. Opvallend is verder dat in Oost het leerling-gewichtpercentage na Schalkwijk het hoogste is. Daarnaast scoren bovengenoemde delen van de stad ook bovengemiddeld op overgewicht en obesitas, lager inkomen, verveling en het niet lid zijn van een club of vereniging. Verder is in Schalkwijk en Oost de jeugdwerkloosheid relatief hoog en zijn er de meeste jeugdstraatgroepen die in verband worden gebracht met overlast.

c. Hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen, 2010

	Noord	Oost	Schalkwijk	Centrum/Zuid/West	Totaal
Hinderlijk	2			4	6
Overlastgevend		1	3	2	6
Crimineel			1		1
Totaal	2	1	4	6	13

In de stad waren in 2010 dertien problematische jeugdgroepen, in een schaal van hinderlijk, overlastgevend en crimineel ingedeeld.

Hinderlijk: hangt rond, af en toe luidruchtig, trekt zich minder aan van de omgeving

Overlastgevend: provoceert, intimideert en zorgt regelmatig voor vernielingen,

Crimineel: vaker met politie in aanraking gekomen, delicten zijn ernstiger dan die van de andere jeugdgroepen, ze schrikken niet terug voor gebruik van geweld.

De groepen zijn te traceren op buurt/locatie niveau. De leeftijd van de groepen varieert, van 12 tot 28 jaar. Ook de omvang van de groepen varieert van 10 tot 30 jongeren. Opvallend is de aanwezigheid van zes groepen in en om het centrum. Jongerenwerk richt zich ook op hinderlijke en licht overlastgevende jongeren (van 12 tot 18 jaar), niet op criminele jeugd.

d. Formatie jongerenwerk in 2011

Bij de diverse instellingen wordt er 12 fte jongerenwerk gefinancierd uit structureel budget. Daarnaast zijn er al jaren lopende en succesvolle projecten van in totaal 2,8 fte in Delftwijk, Leidsebuurt, Slachthuisbuurt, Boerhaavewijk en het zuidwestelijk gedeelte van Haarlem Noord. In deze nota wordt voorgesteld om deze projecten met bestaand budget structureel te maken. In totaal is er dan in Haarlem 14,8 fte jongerenwerk aanwezig, waarvan 11,6 fte wijkgericht en 3,2 fte stedelijk jongerenwerk.

Tabel III aantal fte uit structureel budget, 2011

	Noord	Oost	Schalkwijk	Centrum / Zuid / West	Stedelijke inzet	Totaal
Dock	2,2	1,5	2,3			6,0
Haarlem Effect	2,0			1,5	2,6	6,1
Youth for Christ	0,3	0,3	0,3			0,9
Leger des Heils	0,3					0,3
Stichting Stad					0,6	0,6
Sportsupport	0,2	0,3	0,3	0,1		0,9
Totaal	5,0	2,1	2,9	1,6	3,2	14,8

4.4 Conclusie

Op basis van onderzoek naar bovenstaande gegevens en ervaring is de doelgroep van het wijkgericht jongerenwerk vooral te vinden in Schalkwijk, in Oost, het oostelijk gedeelte van Noord, Delftwijk en de Leidsebuurt. Voor deze stadsdelen wordt een groei van het aantal jongeren voorzien, behalve voor stadsdeel Oost. De verhouding tussen vraag en aanbod van jongerenwerk is nog niet goed verdeeld en moet worden verbeterd. Het beste is de inzet in Noord en Centrum / Zuid / West. Het jongerenwerk in Oost en Schalkwijk heeft samen in totaal 5fte jongerenwerkers, dat is weinig in verhouding tot de grote doelgroep ter plekke. De formatie van de stedelijke voorziening Flinty's bestaat uit 2,6 fte, waarvoor diverse jongeren worden bediend.

5. Jongerenwerk toekomstbestendig

In dit hoofdstuk wordt de richting aangegeven van het jongerenwerk. Onderscheid wordt gemaakt tussen het wijkgerichte jongerenwerk dat zich richt op de jongeren met een vraag naar jongerenwerk en het stedelijke jongerenwerk dat gericht is op alle jongeren. Naast de gewenste duidelijkheid op welke doelgroepen Haarlem zich wil richten is het van belang vast te stellen welke doelstelling bereikt moet worden.

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de uitvoering en de huisvesting van het stedelijke en wijkgerichte jongerenwerk. Voorstellen worden gedaan om de uitvoering van het stedelijk jongerenwerk en het wijkgerichte jongerenwerk de komende jaren te versterken. Verder is er aandacht voor activiteiten die al een plaats hebben ingenomen in hun wijk maar nog niet opgenomen zijn in het prestatieplan en komen vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor (en met) de jeugd naar voren. Deskundigheidsbevordering en samenwerking zijn belangrijk waar het gaat om het bereiken van een kwalitatief goede jeugdketen.

Ook de huisvesting van de stedelijke en wijkgerichte centra komt naar voren. Tenslotte zijn er in dit hoofdstuk diverse wensen opgenomen, waarvoor financiële middelen nodig zijn. Vanuit de WMO is een incidenteel bedrag van maximaal € 450.000,= voor de periode 2012-2014 gereserveerd ten behoeve van versterking van het jongerenwerk.

5.1 Doelgroepen

Het Haarlems integraal jeugdbeleid is gericht op alle jongeren, enerzijds preventief, anderzijds gericht op de kwetsbare jeugd waar zorg over bestaat of juist de jongeren die overlast veroorzaken.

Op het gebied van jongerenwerk is dit te zien aan diverse programma's op het gebied van jeugdparticipatie o.m. de jongerenwebsite Stad-Haarlem.nl, het jeugdinitiatiefonds 'In Haarlem kan alles', Digipanel enz. Ook het stedelijk jongerenwerk (Flinty's) richt zich op een brede groep jongeren.

Het wijkgerichte jongerenwerk sluit niemand uit, maar richt zich met name op laaggeschoolde jongeren en jongeren met (risico op) maatschappelijke problemen.

5.2 Doelstelling

Jongerenwerk is een professionele vorm van begeleiding van groepen jongeren van ongeveer 12 tot ongeveer 18 jaar in de vrije tijd met een pedagogische doelstelling gericht op maatschappelijke integratie en participatie. Deelname is op basis van vrijwilligheid.

De doelstelling kent twee onderdelen die allebei een directe relatie tot elkaar hebben.

a. *Optimale ontplooiing, talentontwikkeling met het oog op maatschappelijke integratie.*

Het is gericht op het activeren van jongeren, mogelijk maken van ontspanning.

Het gaat om uitdagen, horizon verbreden en het stimuleren van de participatieve inbreng van de deelnemers. Het gaat er niet om jongeren te beïnvloeden, laat staan een mening op te leggen op religieus, politiek of ander levensbeschouwelijk gebied.

Hier wordt de verbinding gelegd met uiteenlopende zaken zoals cultuur, sport, voorkomen voortijdig schoolverlaten en het actieplan jeugdwerkloosheid. Jongerenwerk is preventief.

Door te investeren in (aandacht voor) deze jongeren kunnen problemen worden voorkomen dan wel in een pril stadium worden gekeerd. Mocht de jongere een hulpvraag of probleem hebben dan is het beter dat er instanties met specifieke deskundigheid bijgehaald worden (zoals centrum voor jeugd en gezin, bureau jeugdzorg enz.).

b. *Voorkomen overlast.*

Hier gaat het er om overlast te voorkomen door jongeren gedragsalternatieven te leren voor hun omgang met wijkgenoten, door ze de gelegenheid te bieden elkaar te ontmoeten en deel te nemen aan recreatieve en vormende activiteiten.

5.3 Uitvoering stedelijk jongerenwerk

Doel van het stedelijk jongerenwerk is jongeren te stimuleren hun talenten te ontwikkelen en hun horizon te verruimen. De bezoekers van stedelijk jongerencentrum Flinty's zijn in merendeel scholieren die het VMBO bezoeken. Voor de groep die Stad Haarlem bereikt met de jongerenwebsite,

het programma “In Haarlem kan alles” en haar overige activiteiten ligt het scholingsniveau gevarieerder.

Uitgangspunten stedelijk jongerenwerk:

- Het is gericht op alle jongeren. Stedelijk jongeren centrum kent een leeftijdsgrens tot 18 jaar, jeugdparticipatieprogramma's tot 24 jaar;
- Kansen worden geboden om met initiatieven te komen, ideeën te ontwikkelen én waar te maken;
- Actieve deelname van jongeren aan het beheer, de programmering en de uitvoering;
- Jeugdparticipatieprogramma's worden met de jeugd zelf over de stad uitgerold;
- Er is een actief vrijwilligersbeleid.

Haarlem kent op dit moment de volgende stedelijke voorzieningen en programma's.

- Jongeren centrum “Flinty's”. Dit centrum functioneert vanaf 2002 en kent veel mogelijkheden. Jongeren, voor het merendeel VMBO scholieren, kunnen er skaten, relaxen, internetten, repeteren met bandjes, luisteren naar rappers, poolen, tafeltennissen. Daarnaast worden er regelmatig activiteiten uitgevoerd, zoals Houtnacht en Luilaknacht, zijn er concerten, is er een interactieve website en worden er thema-avonden gehouden. Vrijwilligers en stagiaires hebben een belangrijke plek gekregen bij het runnen van het jongeren centrum. Risicjongeren krijgen er de kans om ervaring op te doen. Dit kan alleen met een goede begeleiding. Op dit moment is er 2,5 fte jongerenwerk. Gezien de diverse uiteenlopende bezoekersgroepen, de grote hoeveelheid bezoekers (550 per week), de begeleiding van stagiaires/risicjongeren en de behoefte aan extra openstelling (nu is Flinty's zes dagdelen open) en de begeleiding met het oog op de leefbaarheid in de wijk is extra investering in de uitvoering nodig. Nodig zijn investeringen in menskracht en materiaal om het gebouw bruikbaar te houden. Het pand waarin de Flinty's is gehuisvest bevindt zich in slechte staat. Dat vergt meer dan gemiddeld een investering op het gebied van beheer (bijv. inbraak voorkomen, ongediertebestrijding) en overige maatregelen die er voor moeten zorgen dat het centrum kan blijven functioneren.
- Jongeren website Stad-Haarlem.nl. Hogeschool Inholland en de gemeente Haarlem faciliteren de jongeren website “www.stad-haarlem.nl”, van, voor en door jongeren. Het is een interactieve website begeleidt door stichting Stad waarin iedere dag het nieuws, de uitgaansagenda en alle (jongerenparticipatie)projecten die uitgevoerd worden staan vermeld. De groep die Stad Haarlem bereikt met de jongeren website, het programma “In Haarlem kan alles” en haar overige activiteiten is gevarieerd en bestaat uit scholieren en studenten van diverse vormen van onderwijs;
- Jeugdinitiatiefonds “In Haarlem kan alles” en andere jongerenparticipatie projecten waarin jongeren worden uitgenodigd en gestimuleerd om hun ideeën en plannen om te zetten in activiteiten en deze in de stad uit te voeren.

Jongeren centrum Flinty's en stichting Stad spreken jongeren aan vanuit het stedelijke perspectief. Het levert meerwaarde op voor het wijkgerichte jongerenwerk. Bijvoorbeeld wanneer jongeren vanuit het stedelijk jongeren centrum initiatieven nemen die gericht zijn op hun wijk. Andersom gebeurt ook, jongeren uit een wijk die zich richten op het stedelijk jongerenwerk omdat daar mogelijkheden liggen die hen aanspreken. Bijv. een rapbattle die ze liever op het stedelijk podium uitvoeren.

Budget voor de uitvoering van het stedelijk jongerenwerk

Het stedelijk jongerenwerk kent specifieke kwaliteiten die een aanvulling en een versterking zijn voor het wijkgerichte jongerenwerk. Naar gelang de mate van samenwerking kan deze meerwaarde sterker worden. Het stadscentrum fungeert regelmatig als huiskamer voor jongeren uit de stadsdelen. Voor hen is Flinty's een goed alternatief, op de dagdelen en avonden dat Flinty's open is. Ook stichting Stad met haar jongerenparticipatieprogramma's biedt kansen voor de jeugd, hun methode spreekt steeds meer jongeren aan.

De huidige formatie jongerenwerk van het stedelijk jongeren centrum Flinty's is krap te noemen door de grote toestroom van bezoekers, de behoefte aan meer openstelling, de beoogde maatschappelijke

integratie en de leefbaarheid in de buurt. De bezoekers moeten er 'hun ding kunnen doen', medewerkers van het centrum moeten ze kunnen verwijzen naar activiteiten en ze mogelijkheden te bieden om zelf activiteiten op te zetten, stage te lopen, werkervaring op te doen.

Gewenste situatie uitvoering stedelijk jongerenwerk

Voorgesteld wordt het stedelijk jongerenwerk te versterken, zowel voor de uitvoering als op het gebied van beheer. Dit is noodzakelijk vanwege de preventieve functie, de maatschappelijke integratie, het toekomstperspectief, de leefbaarheid en het extra beheer. Omdat dit gebeurt met tijdelijke WMO middelen vragen wij Haarlem Effect om binnen de eigen bestaande capaciteit, subsidiering en eventuele sponsoring een plan te maken, in overleg met partners, om het met tijdelijke middelen tot stand gebrachte extra uitvoering jongerenwerk een vervolg te geven. Het gaat hier om een bedrag van € 77.500,= voor de periode tot en met 2014.

5.4 Uitvoering wijkgericht jongerenwerk

Dit type jongerenwerk is gericht op laaggeschoolde jongeren en op jongeren waarbij zich de nodige maatschappelijke problemen voordoen of dreigen voor te doen. Indicator voor lage scholing en maatschappelijke risico's zijn de leerling-gewicht cijfers, etniciteit, jeugdwerkloosheid, veiligheid, leefstijl en welbevinden jongeren, overgewicht, verhouding beroepsonderwijs/algemeen voortgezet onderwijs, inkomenssituatie.

Naast de professionele organisaties worden doelgroepjongeren ook bereikt door andere organisaties. Er zijn diverse (vrijwilligers)organisaties en zelforganisaties die jongeren in hun vrije tijd bereiken met hun aanbod. Belangrijk is daarom een goede samenwerking tussen deze organisaties en de professionele partners met hun basisvoorziening. Van de professionals -en evenzeer van de gemeentelijke organisatie- wordt een proactieve houding verwacht richting vrijwilligers. Duidelijk moet zijn waar mogelijkheden liggen om jongeren te begeleiden en toe te leiden, op het brede terrein van vrijetijdsbesteding, hulpverlening, opvoedingsondersteuning, werk en scholing, sport, gezondheid en andere voor de ontwikkeling van de jeugd relevante zaken.

De meeste jongeren besteden hun vrije tijd in eigen wijk. Het jongerenwerk speelt daar met een aanbod van wijkgerichte vrije tijdsarrangementen op in, probeert de jeugd te stimuleren haar mogelijkheden verder te ontwikkelen alsmede om een goede relatie met de wijk op te bouwen en te behouden.

Alle stadsdelen kennen wijken en gebieden waar het wijkgericht jongerenwerk zich niet of in mindere mate op richt. In sommige van deze wijken kan de inzet van (ambulant) jongerenwerk gewenst zijn, omdat ook daar jongeren wonen of zich ophouden met behoefte aan vrije tijdsbegeleiding. In het geval hier niet in voorzien wordt voeren wij overleg met onze partners met het doel op deze vraag een antwoord te hebben.

In dit wijkgerichte jongerenwerk zijn de volgende zaken van belang:

- De focus is gericht op laaggeschoolde jongeren en op jongeren die risico's lopen om op een zijspoor te komen. Andere jongeren worden daarbij echter niet uitgesloten;
- Er is aandacht voor de individuele jongeren en zijn of haar ontwikkeling;
- Er is aandacht voor meiden(werk) om het patroon te doorbreken dat een jongerencentrum voornamelijk door jongens wordt bezocht, waar meiden met een vraag naar jongerenwerk er niet terecht kunnen;
- De actieve deelname van de jongeren aan het beheer, de programmering en de uitvoering, uitgaande van de mogelijkheden van de jongere;
- Het jongerenwerk is naar buiten gericht. Wijkgerichte activiteiten worden ondernomen, jongeren worden opgezocht en er is met het oog op de leefbaarheid en voorkomen overlast aandacht voor een goede omgang met wijkbewoners, winkeliers, school enz.;
- Er is een actief vrijwilligers- en stagiairesbeleid;
- Er wordt samengewerkt met wijk-, onderwijs-, sport-, cultuur- en hulpverleningsorganisaties;

- Er wordt gebruik gemaakt van een jongeren centrum en aanvullende voorzieningen zoals gymzalen, jeugd vriendelijke openbare ruimten enz.

a. Extra uitvoering Schalkwijk en Oost

Op verzoek van de commissie Samenleving is de staat van 'de jeugd van Schalkwijk' opgemaakt, naar aanleiding van de sluiting van jongeren centrum Prisma (nu Futurzz) eind 2009. Leidende vraag was of de ongeregelde toestanden in het jongeren centrum nu een incident was of dat er meer aan de hand is in Schalkwijk?

Geconstateerd werd in een rapport hierover dat het met de meeste jongeren in onze stad goed gaat, ook in Schalkwijk. Met de kanttekening daarbij dat Schalkwijk tot de twintig procent meest kwetsbare wijken van Nederland behoort, uitgaande van scores op de volgende indicatoren: sociaaleconomisch, kindermishandeling, jeugdcriminaliteit, onderwijs/opleiding, gezondheid en maatschappelijke participatie. Algehele conclusie was dat de situatie in Schalkwijk niet ernstig is maar wel om serieuze aandacht vraagt.

Schalkwijk onderscheidt zich van andere Haarlemse stadsdelen doordat relatief veel jongeren ouders hebben die zijn geboren in het buitenland. Een groot aantal is afkomstig uit een andere cultuur. Eén op de drie Schalkwijkse jongeren heeft (voor)ouders uit Turkije of Marokko.

In Schalkwijk zijn verder meer 'hangjongeren' dan gemiddeld. Dit kan leiden tot overlast. De normen en waarden van de school- en werkcultuur sluiten niet aan bij die van de hangjongerencultuur. De samenleving kent allerlei mechanismen om jongeren zich te laten aanpassen aan de maatschappij. Als deze mechanismen falen, komt een goed toekomstperspectief voor de betreffende jongere serieus in het geding.

Omdat het de realiteit geen recht doet om de aanwezigheid van veel jongeren uit gezinnen met een niet-westerse cultuur direct te verbinden met de hangjongerencultuur maken we onderscheid tussen 'meekomers' en 'uitvallers'.

Het is een uitdaging voor het jongerenwerk om er aan bij te dragen dat uitvallers worden voorkomen, dan wel uitvallers weer mee te laten doen. Waar de reguliere weg (opvoeding, school, sportvereniging, onderwijs) onvoldoende oplevert, kan het jongerenwerk als begeleide vrijetijdsbesteding zijn meerwaarde leveren, in de verbinding met school, werk/stage, naar buurtbewoners. Jongeren worden geholpen hun toekomstkansen te vergroten en bij te dragen aan een goed leefklimaat voor de buurt. In Schalkwijk is de groep die jongerenwerk nodig heeft relatief groter dan in andere wijken van Haarlem. Met het voorhanden zijnde Haarlems subsidiegeld is het momenteel niet mogelijk de gehele Schalkwijkse doelgroep te bereiken en te begeleiden. Daarom worden er voorstellen gedaan voor een beter toegerust jongerenwerk, om meer jongeren met een kwalitatief goed en passend programma te bereiken. In deze nota wordt hier verder op in gegaan.

Op diverse beleidsterreinen zijn actiepunten geformuleerd die nu worden uitgevoerd.

- In Schalkwijk is het percentage verzuimmeldingen en voortijdig schoolverlaten hoger dan gemiddeld in Haarlem. Er worden actiepunten uitgevoerd om spijbelen en voortijdige schooluitval te beperken;
- Schalkwijk scoort hoger dan het landelijk gemiddelde op het gebied van jeugdcriminaliteit. Er wordt extra ingezet op Schalkwijk in de aanpak van overlast en criminaliteit. Ouders worden betrokken en er wordt gewerkt met trajecten op maat, afhankelijk van de situatie op zorg-, hulpverlenings- als justitieel gebied;
- Schalkwijkse jongeren beoordelen hun eigen gezondheid als matig tot slecht en scoren lager dan gemiddeld op psychische gezondheid. Jongeren uit Schalkwijk zijn zelf iets vaker mishandeld, doen iets vaker mee aan het pesten van anderen, staan negatief ten opzichte van homoseksualiteit en hun voedingspatroon is minder gezond. Dat ondanks het feit dat ze minder roken, minder softdrugs gebruiken en veel minder alcohol drinken;
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin Schalkwijk biedt opvoeding- en gezinsondersteuning, brengt professionals samen. Ouders en jongeren worden nog onvoldoende bereikt. Daarom zijn er plannen gemaakt om de verbinding met oudere jeugd en hun ouders te leggen of te verbeteren;

- Schalkwijk scoort op het gebied van jeugdwerkloosheid hoger dan het stedelijk en landelijk gemiddelde. Voor iedere jongere is er hulp en begeleiding vanuit het jongerenloket beschikbaar. Geprobeerd wordt dat nog meer jongeren van de doelgroep zich hier melden voor een baan, stage of leer/werkplek. Initiatieven worden ondernomen om te komen tot een goede ketenaanpak in samenwerking met maatschappelijke partners.

Voor wat betreft het jongerenwerk in Schalkwijk en Oost is te zien dat de vraag veel groter is dan het aanbod. Een uitbreiding van het uitvoerende werk is hier van belang. Daarom worden er middelen beschikbaar gesteld voor een tijdelijke aanvulling. Met behulp hiervan kan er een programma uitgevoerd worden om het bestaande probleemgedrag van (groepen) jongeren in Schalkwijk aan te pakken. Het gaat er hier om dat er een positieve cultuur kan worden gevestigd waarin meer jongeren kunnen worden bereikt en geholpen kunnen worden bij het vergroten van hun toekomstkansen. Met WMO middelen willen we de uitvoering van het jongerenwerk in Schalkwijk en Oost gaan versterken. Deze WMO middelen worden beschikbaar gesteld tot en met 2014.

Omdat dit bedrag niet structureel is vragen wij ook een plan om het met tijdelijke middelen tot stand gebrachte jongerenwerk te implementeren. Verder zal aan Dock en Haarlem Effect worden gevraagd in overleg met haar partners een plan te maken om tot een passende verdeling te komen van het uitvoerende jongerenwerk in de stad binnen de bestaande personeelsformatie.

Om tot verdere vernieuwing te komen van het jongerenwerk wordt in Schalkwijk meegedaan aan het project “Jong leiderschap onder buurtjeugd”, samen met vijf andere gemeenten. Dit project, onder leiding van Noorda en de Nationale Jeugdraad, zet getalenteerde en gemotiveerde jongeren uit kwetsbare buurten in voor leeftijdsgenoten in hun woonomgeving. De bedoeling is dat deze jongeren als rolmodel via een aantrekkelijk activiteitenprogramma andere jongeren laten zien dat je als buurtjongere iets moois van je leven kunt maken. Met de inzet van het jongerenwerk (Dock) worden deze jongeren (‘high potentials’) gescout en begeleid. Zij krijgen een coachingprogramma over jong leiderschap aangeboden dat is toegespitst op hun achtergrond. Verwacht wordt dat gemotiveerde jongeren met leiderschapstalent invloed zullen hebben op houding, toekomstplannen en gedrag van hun leeftijdsgenoten uit de buurt.

Het project heeft een looptijd van tweeënhalf jaar. De kosten voor de gemeente zijn € 10.000,= voor de totale periode, te financieren uit CJG 2011. Diverse sponsors en het ministerie verviervoudigen onze bijdrage. Om resultaten en effecten vast te stellen wordt het vernieuwingsexperiment gevolgd door onderzoek. Over het project, de resultaten en de gehanteerde methodiek verschijnt een boekpublicatie. Bij succes wordt gestreefd naar implementatie in regulier lokaal jeugdbeleid. Stichting Dock is direct betrokken bij dit project.

Gewenste situatie

Versterken van het jongerenwerk in Schalkwijk/Oost door herverdeling jongerenwerkfuncties in de stad en daarnaast het versterken van het jongerenwerk in Schalkwijk/Oost, met behulp van extra WMO gelden van 300.000 euro voor de periode 2012 - 2014.

b. Doorgaan met activiteiten bekostigd met structureel gelden, programma 4

We streven ernaar om een basisstructuur jongerenwerk in de stad te krijgen dat zoveel mogelijk aansluit bij de vraag. In de afgelopen jaren is een deel van het tekort aan jongerenwerk gecompenseerd, in eerste instantie met tijdelijke middelen, vanaf 2010 met hulp van structurele middelen. Het gaat hier om jongerenwerkactiviteiten van Haarlem Effect in Delftwijk, extra jongerenwerkactiviteiten in West en de activiteiten van Youth for Christ in Noord, Oost en Schalkwijk. Deze al enige jaren lopende programma's passen in de uitgangspunten van modern jongerenwerk en hebben aangetoond succesvol te zijn. In Delftwijk en omgeving is het leefklimaat hersteld nu de jongeren er een vaste plek hebben gekregen en er de aandacht krijgen die ze nodig hebben en verdienen. In West gaat het om activiteiten die onder meer ten behoeve van de aanpak van een overlastgevende groep worden ingezet, het gedrag van jongeren wordt er in positieve richting beïnvloed en tegelijk wordt overlast voorkomen. Vanwege de goede resultaten (verbetering leefbaarheid, preventie) wordt deze werkwijze voortgezet. Youth for Christ kan snel en flexibel

inspelen op zaken die er spelen rond jeugd in een wijk, dat doen ze in Noord/Zaanenpark e.o., Oost (Slachthuisbuurt) en Schalkwijk (Boerhaavewijk). Hier worden in overleg met o.m. wijk- en andere jongerenwerkpartners activiteiten uitgevoerd. Het gaat om in totaal € 173.080,- uit bestaande middelen voor jongerenwerkactiviteiten in Delftwijk/Waterbuurt, extra jongerenwerk in Haarlem Zuidwest, jongerenwerk The Mall van YFC.

c. Specifieke programma's

De stad is dynamisch. Allerlei (zelf)organisaties, individuele bewoners, georganiseerde bewoners, politie en andere organisaties, personen uit de wijk nemen niet alleen de leefbaarheid en rust in de buurt ter harte, maar zijn ook betrokken op jongeren en hun maatschappelijke integratie en toekomstkansen. Geregeld worden initiatieven genomen en plannen opgezet, vanwege kansen die er liggen of men zelf heeft gecreëerd. De drijfveer is vaak het gemis van voorzieningen of programma's. Een deel van de initiatieven en plannen krijgt concreet gestalte, vaak met behulp van vrijwilligers en tijdelijk geld van overheden, corporaties, fondsen. Een aantal van deze programma's of onderdelen daarvan blijken effectief bij te dragen aan de doelstellingen op het gebied van jeugd. Het is de uitdaging in het jeugdbeleid deze programma's (of onderdelen daarvan) duurzaam te maken, vaak met gesloten beurs. Hier ligt een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente én onze professionele partners op het gebied van jeugd en wijk om samen te werken met de initiatiefnemers en vrijwilligers en hen te ondersteunen.

De volgende programma's zijn, aanvullend op het basis jongerenwerk, met behulp van tijdelijke budgetten opgezet. Zonder volledig te zijn lichten wij er het volgende uit:

- Parkwijk en de Slachthuisbuurt, onderdeel van de Zomerzone, hebben geld gekregen van het Rijk, corporaties en gemeente in het kader van de aanpak 40+ wijken. Reden hiervan is de achterstand in deze wijken op diverse gebieden, zoals onderwijs en werk. Er worden allerlei activiteiten en wijkinitiatieven uitgevoerd. Bij Sportschool KwiQ Fit worden alle dagen fitness-, zelfverdediging- en kickboksactiviteiten gehouden. De doelgroep is jong (vanaf basisschool) en oud. Dit initiatief is behalve door diverse vrijwilligers mogelijk gemaakt door drie grotere corporaties (Elan wonen, Pré wonen en Ymere), Sportsupport en de gemeente Haarlem. Er wordt samengewerkt met Dock, Inholland en Nova college. Financiering is op basis van budget 40+ wijken Haarlem Oost. Verder is er The Troll, sportcentrum in de Slachthuisbuurt, voor wijkbewoners en vooral ook voor de jeugd. Ook hier komt de financiering vanuit budget 40+ wijken. Verder is er een wijkleerbedrijf tot stand gebracht waarin jongeren een opleiding en praktijkervaring kunnen op doen in de zorg;
- Ook Schalkwijk/Boerhaavewijk behoort nu tot de 40+ wijkaanpak, een aanvraag daartoe is gehonoreerd, op basis van een plan waarin jeugd een belangrijke rol speelt. Op dit moment wordt gewerkt aan concretisering van de plannen. Meer hierover is bekend in september 2011;
- In 2009 is buurtsportvereniging Boerhaavewijk opgericht, dit is een samenwerking tussen Stichting Samen en Sportsupport. Het doel van deze vereniging is om jongeren aan het sporten te krijgen. In Boerhaavewijk zijn in verhouding tot andere wijken minder jongeren lid van een sportvereniging.

d. Initiatievenbudget

Naast een goed ontwikkelde verenigingsinfrastructuur zoals sport en scouting zijn er ook veel vrijwilligersorganisaties actief, op divers (jeugd)gebied. Die verscheidenheid is terug te vinden in een groot aanbod, van huiswerkbegeleiding, het aanbieden van sport, cursussen, het maken van uitstapjes tot en met het bieden van advies. Dat doen onder meer de volgende organisaties: De Brug, MGT Furkan, Stichting De Witte Tulp, Stichting Nisa, Stichting Samen, HTDJV, Tur Uni, Yakamoz. Het werk vanuit vrijwilligersorganisaties is van groot belang voor het aanbod van het jeugdwerk. Om vrijwilligersorganisaties en bewoners te kunnen faciliteren wanneer ze bijdragen aan de doelstelling van jeugdbeleid op het gebied van vrije tijdsbegeleiding wordt een initiatievenbudget ingesteld. De voorwaarden hiervoor zijn de volgende:

- Het initiatief draagt bij aan het behalen van het gemeentelijk jeugdbeleid op het gebied van vrije tijd;

- Het initiatief is afkomstig van de organisatie zelf;
- Het initiatief is gericht op samenwerking, de uitvoering is laagdrempelig van aard en openbaar toegankelijk;
- Bij het maken en uitvoeren van het plan wordt de jeugd zo veel als mogelijk betrokken;
- Het plan moet een begin en een einde hebben, er worden geen periodiek terugkerende activiteiten gesubsidieerd of gelden verstrekt voor personeel, energie en andere vaste lasten;

Gewenste situatie

Instellen van een initiatievenbudget ten behoeve van vrijwilligersorganisaties van € 35.000,= voor de periode 2012-2014

e. Stimuleren scholing en samenwerking

Allerlei voorzieningen en initiatieven van vrijwilligers in Haarlem zijn er op gericht om jeugd waar zorgen over zijn op een goede manier bij de maatschappij te betrekken. Veel van deze inzet wordt gepleegd op stadsdeelniveau. De ervaring wijst uit dat het effect van al deze energie groter is wanneer er enige samenhang is tussen deze vaak afzonderlijke partijen. Dat geldt niet alleen voor professionele voorzieningen op allerlei deelterreinen van jeugdbeleid, zoals onderwijs, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg veiligheid, vrije tijd en arbeidstoeleiding. Dat is ook het geval voor vrijwilligersinitiatieven van burgers of bewonersorganisaties.

In het kader van lokaal jeugdbeleid is de noodzaak van enige samenhang en het belang van een regierol van de gemeente daarbij inmiddels breed erkend en ook in redelijke mate gerealiseerd. Dat is minder het geval ten aanzien van vrijwilligersinitiatieven, zowel onderling als in relatie tot professionele jeugdvoorzieningen.

Dit inzicht in de waarde van samenhang heeft nog meer aan diepte gewonnen door de huidige trend van wijkgericht werken waarbij professionele voorzieningen zich samen met actieve bewoners sterk maken voor een positief leefklimaat in de buurt. De laatste jaren is deze benadering van samenwerking op het niveau van de wijk ook verder uitgewerkt voor jeugd. De schaal van een stadsdeel is een goede basis waarop bewoners en voorzieningen met elkaar een werkzame pedagogische infrastructuur tot stand kunnen brengen.

Hier liggen grote kansen. Eén van de redenen waarom een deel van de jeugd niet goed opgroeit en zelfs ontspoord is dat er te weinig eenduidigheid is in normatieve aansporingen vanuit voorzieningen, ouders en bewoners. De pedagogische infrastructuur van wijken is door processen van individualisering en verzakelijking behoorlijk versplinterd. Met name voor jongeren die van thuis uit om redenen van beperktheid of soms ook onwil weinig stimulans meekrijgen om iets van het leven te maken, is de kans groot om af te wijken van de routines als je best doen op school, rekening houden met anderen en met werken de kost verdienen. Zonder de lichte aandrang van zoveel mogelijk actoren om deze jeugd heen om je in te spannen voor je toekomst, kiezen te veel van deze jongeren voor een andere weg die weinig of geen inzet kost. Een gebied waarin jeugdvoorzieningen samen met andere partijen als maatschappelijke organisaties, vrijwilligers-organisaties, bewoners en ouders meer één taal naar jongeren spreken en dat ook actief uitdragen, functioneert als een vitale pedagogische coalitie die sturend en richtinggevend werkt voor jeugd die dat nodig heeft en biedt minder uitwijkmogelijkheden voor verkeerde of passieve keuzes.

Om dit positieve pedagogische klimaat tot stand te brengen als een gezamenlijk belang en een gezamenlijke resultaat van professionals en vrijwilligers, is deskundigheidsbevordering met betrekking tot uitwisseling van kennis over jeugd in de wijk en regelen van samenwerking met alle geïnteresseerde partijen van onmisbaar belang. De lokale overheid is de meest vanzelfsprekende en acceptabele partner om via deskundigheids-bevordering het initiatief te nemen voor deze samenwerking in een pedagogische wijkcoalitie.

Voorgesteld wordt dat de gemeente Haarlem, stichting Dock en Haarlem Effect als representanten van modern naar buiten gericht jongerenwerk in staat stelt deze waardevolle samenhang tussen professionele jeugdvoorzieningen en vrijwilligersinitiatieven op gang te brengen en te onderhouden met een eendaagse gerichte scholingsbijeenkomst per wijk. Het gaat om de wijken Schalkwijk, Oost, Noord en het Centrum incl. West en Zuid.

Doel is het samen met partners in de wijk bedenken, onderbouwen en uitwerken van een pedagogisch wijkprogramma voor de middellange termijn. Doelgroep zijn vertegenwoordigers van alle relevante professionele voorzieningen en vrijwilligersinitiatieven voor jeugd in een stadsdeel.

Delen van kennis, expertise en aanbod voor jeugd in een wijk maakt het mogelijk meer jeugd op een eenduidige, deskundige, goed gespreide en efficiënte manier te begeleiden bij het opgroeien tot een volwassen burger die is geïntegreerd in de maatschappij.

Van de kant van de gemeente gaat het om Stadszaken/JOS in samenspraak met de stadsdeelregisseurs en relevante gemeentelijke afdelingen als VVH, WWGZ en SoZaWe. Daarnaast worden andere professionele partners uit het veld en vrijwilligersinitiatieven volop betrokken.

Rekening moet worden gehouden met de beschikbaarheid van formatieve capaciteit en methodische expertise bij gemeente, professionals en vrijwilligers. Scholing in vereiste deskundigheid en innovatie van werkpraktijken maken hier deel van uit. Dat is te regelen uit intern budget van professionele organisaties en extra budget van de gemeente Haarlem voor zover het meer externe taken betreft. Dat komt het samenwerkingsproces in de jeugdketen ten goede en bevordert een gezamenlijke manier van werken.

Gewenste situatie

Voor scholings- en werkbijeenkomsten wordt een bijdrage van 37.500 euro voor de periode 2012-2014 gereserveerd

5.5 Relatie met veiligheid en voortijdig schoolverlaten

Een van de doelstellingen van het jongerenwerk is het voorkomen van overlast. Een sluitende keten is belangrijk bij het aanpakken van jeugdoverlast. Daarom wordt er nauw samengewerkt en informatie uitgewisseld tussen het jongerenwerk, de afdeling Veiligheid, stichting Streetcornerwerk en de politie in het jeugdgroepenoverleg. In het geval van problemen wordt een analyse opgesteld en een integraal plan gemaakt met afspraken welke instantie de probleemjongeren benadert en begeleidt. Verder is er een jeugdinterventieteam actief dat de jeugdoverlast aanpakt. Het is belangrijk dat kan worden doorgeleid naar het jongerenwerk of enig andere vorm van vrije tijdsvoorziening. In het Veiligheidshuis worden jongeren besproken die in aanraking zijn gekomen met politie en justitie. Er wordt geïnvesteerd in een persoonsgerichte aanpak. Daarnaast wordt ingezet op een gezinsaanpak waarbij de ouders van overlastveroorzakers actief worden betrokken. Een aantal jongeren wordt niet justitieel vervolgd, gekeken wordt in een risico-overleg met partners of zij een zorg- of hulpverleningstraject ingaan. Voorkomen moet worden dat ze afglijden richting criminaliteit. Schalkwijk vraagt extra aandacht. Uit incidenten tijdens oud en nieuw, peilingen onder bewoners en informatie vanuit politie, organisaties en de gemeente zelf blijkt dat de veiligheid achterblijft ten opzichte van de rest van de stad.

In het kader van de aanpak bestrijding voortijdig schoolverlaten (VSV) voeren de scholen met de gemeente een preventieve aanpak en intensieve begeleiding van jongeren uit. Hiervoor wordt samengewerkt met diverse ketenpartners, waaronder het jongerenwerk.

Acties zijn erop gericht jongeren weer naar school te krijgen of naar een leer- en werktraject te leiden. Jongerenwerkers zijn goed geïnformeerd over de mogelijkheden van de VSV, mogelijke trajecten en de aanmeldingsprocedures. Dit geschiedt door middel van bijeenkomsten met uitvoerders van VSV en door het verstreken van actuele informatie. Deze informatie is op locatie van jongerencentra verkrijgbaar.

5.6 Huisvesting jongerenwerk

Zowel op stedelijk gebied als in de stadsdelen is een basisinfrastructuur jongerenwerk nodig. Per gebied wordt beschreven welke basisvoorzieningen er voor de jeugd (gewenst) zijn.

a. Stedelijk

Stedelijk jongerencentrum Flinty's kan zo lang er geen koper is voor de huidige locatie, voorlopig aan het Prinsen Bolwerk blijven. Haarlem Effect huurt het gebouw om niet op basis van een halfjaar contract. Omdat gebouw en grond in de verkoop zitten wordt er alleen het meest noodzakelijke

geïnvesteed. In de nota welzijnswerk op orde staat dat er financieel moet worden ingespeeld op de huur en exploitatie van een stedelijk jongerencentrum, na verhuizing van de huidige plek op het Prinsen Bolwerk. Er wordt druk gezocht naar een nieuwe plek, maar deze is nog niet gevonden. Het stedelijk jongerencentrum huurt het voormalige schoolgebouw aan het Prinsen Bolwerk om niet. In een nieuwe huisvestingssituatie zullen huurkosten berekend gaan worden. Hiervoor is reeds in opdracht van de Raad een bedrag van € 125.000,= gereserveerd. Indien de huisvesting aan het Prinsen Bolwerk langer gehandhaafd blijft zou dit budget kunnen worden ingezet voor hoogst noodzakelijk onderhoud en mogelijk inrichting van de nieuwe locatie.

b. Noord

Jongerencentrum “Delftwijk City” bedient jongeren in het noordelijk gedeelte van stadsdeel Noord. Dit centrum zit hier sinds drie jaar in een tijdelijk gebouw aan de Jan Gijzenkade. Eind 2011 zal het op dezelfde locatie een plaats krijgen in een nieuw multifunctioneel centrum. In het zuidelijk gedeelte van Noord (het gebied ten zuiden van de Jan Gijzenkade) is er wijkcentrum De Fjord waar onder meer het jongerenwerk is ondergebracht. Dit centrum is duur in exploitatie en onhandig in gebruik. Gekeken zal moeten worden hoe en waar jongeren in dit deel van Noord het beste bereikt kunnen worden. Uitgangspunt is één locatie in het zuidelijk gedeelte van Noord waar van uit het tiener- en jongerenwerk plaatsvindt. Er liggen in dit deel van Noord diverse mogelijkheden in de bestaande infrastructuur. In de Indische Buurt Noord is er buurtcentrum “Majoor Boszhard” van het Leger des Heils waar kinderen en tieners gebruik van maken. Ook Dock is in dit gedeelte van Noord actief. Gekeken zal worden in dit deel van Noord naar de wenselijkheid van meerdere uitvoerders. Youth for Christ zet haar mobiele ontmoetingsplek in ten behoeve van activiteiten in het Zaanenpark en omgeving.

c. Oost

In Haarlem Oost staat jongerencentrum ‘Zuidparker’ op de grens tussen Parkwijk en de Zuiderpolder. Bekeken moet worden of dit centrum, gezien zijn decentrale, oostelijke ligging, de mogelijkheden in zich bergt om uit te groeien tot een centrum voor geheel Oost. Zo niet, dan moet worden gekeken naar de mogelijkheden van verhuizen naar een plek meer centraal in dit stadsdeel. Youth for Christ zet haar mobiele ontmoetingsplek in ten behoeve van activiteiten in de Slachthuisbuurt.

d. Schalkwijk

In het westelijk gedeelte van Schalkwijk staat multifunctioneel centrum Futurzz, voorheen Prisma geheten. Verder is er tienersociëteit Radar en is er het multifunctioneel centrum in Meerwijk centrum. Gezien de omvang en kwetsbaarheid van de doelgroep in Schalkwijk is een tweede jongerenvoorziening in het oostelijk gedeelte van Schalkwijk gewenst. Nardos zit weliswaar in dit deel van Schalkwijk maar blijkt niet geschikt als volwaardig centrum, gezien z'n ligging en bouw. In overleg met Dock zal gekeken worden naar een jongerenontmoetingsplaats binnen de bestaande voorzieningen in dit deel van Schalkwijk, zoals wijkcentrum De Ringvaart. In het westelijk gedeelte staat een jongerencentrum (Futurzz) dat deel uitmaakt van een herstructureringsplan in wording. Het multifunctionele gebouw waarin Futurzz is gehuisvest zal op enig moment gesloopt worden om in de directe omgeving weer terug te komen in nieuwbouw. Op dit moment biedt dit gebouw voldoende kwaliteit en mogelijkheden zodat er geen urgentie is voor een nieuw centrum. Youth for Christ zet haar mobiele ontmoetingsplek in ten behoeve van activiteiten in Boerhaavewijk.

e. Centrum-Zuid en West

In wijkcentrum De Til in de Leidsebuurt en wijkcentrum De Roos in het Rozenprieel zijn activiteiten voor onder meer tieners en jongeren. Beiden accommodaties functioneren naar tevredenheid.

5.7 Conclusie

Onderscheid wordt gemaakt tussen stedelijk - en wijkgericht jongerenwerk. Doelgroep en doelstelling worden voor beide typen jongerenwerk gedefinieerd. Modern jongerenwerk is belangrijk: nodig is activerend jongerenwerk met participatie, gericht op buurt, onderwijs, sport en organisaties zoals CJG,

jongerenloket en hulpverlening. Voor samenwerking en scholing wordt een budget gereserveerd. In een aantal wijken staat het jongerenwerk er goed voor. Maar in Schalkwijk en Oost is er een tekort. Voor versterking hiervan worden WMO middelen uitgetrokken.

Het stedelijk jongeren centrum bewijst al jaren zijn waarde. Wel is het kwetsbaar, wat betreft uitvoering én huisvesting. Flinty's zit momenteel tijdelijk op het Prinsen Bolwerk, een nieuwe locatie wordt nog altijd gezocht. De kwaliteit van het gebouw is matig tot slecht.

In het noordelijk gedeelte van Haarlem Noord is het tekort aan jongerenvoorziening definitief opgelost. In het zuidelijk gedeelte van Noord moet nog gekeken worden naar een alternatief voor wijkcentrum De Fjord. In Schalkwijk is er met de multifunctionele accommodatie Futurzz een goede voorziening aanwezig in het westelijke gedeelte. In het oostelijk gedeelte is nog geen jongerenwerklocatie, wel is hier tienersociëteit Radar gevestigd. In dit deel van Schalkwijk liggen kansen in de bestaande infrastructuur, zoals bij de Ringvaart. In Haarlem West (De Til), Oost (Zuidparker) en Zuid (Rozenprieel) zijn goed passende centra voor jongeren.

6. Samenwerking

Samenwerking is cruciaal, dat geldt zeker voor het beleid op het gebied van jeugd. De uitdaging is met beperkte middelen een positief en veilig leef- en ontwikkelingsklimaat te bewerkstelligen waaraan iedereen naar eigen kunnen bijdraagt. We onderscheiden de interne- en de externe samenwerking.

6.1 Binnen de gemeente

Diverse afdelingen zijn betrokken bij jongerenwerk. De rol- en taakverdeling is als volgt:

- Stadszaken / JOS: deze afdeling voert de regie op het jeugdbeleid en voert diverse taken uit op het gebied van jeugd waaronder beleid op het gebied van jongerenwerk, voortijdig schoolverlaten, leer- en werktrajecten, (breedte)sport;
- Stadszaken / WWGZ: is de opdrachtgever van de welzijnsorganisaties. Bij deze afdeling is het algehele account ondergebracht. WWGZ coördineert de opdrachtverlening aan de welzijnsorganisaties, evenals de beoordeling van de financiële en inhoudelijke rapportages;
- VVH/Veiligheid: Deze afdeling richt zich op jongeren die overlast veroorzaken dan wel een risico zijn op het aspect van veiligheid. Hier is het voorzitterschap van het jeugdgroepoverleg ondergebracht (overleg van jongerenwerkers, politie en streetcornerwork). Daarnaast is deze afdeling opdrachtgever van stichting Streetcornerwork;
- SoZaWe: richt zich op passende scholing en werkervaring voor jongeren met onvoldoende perspectief op de arbeidsmarkt, onder meer het actieprogramma jeugdwerkloosheid;
- Wijkzaken. Fungeert als de verbinding naar de wijk. Signaleert, coördineert en stemt relevante zaken op stadsdeelniveau af, binnen de kaders van het integraal jeugdbeleid.

6.2 Externe partners

De gemeentelijke taak kent meerdere rollen, op diverse beleidsterreinen is zij opdrachtgever en subsidieverstrekker. Daarnaast wordt er regie gevoerd. Het is zaak, na analyse van de stad, met onze partners te komen tot een heldere effectieve gemeentelijke opdrachtverlening. Deze nota scheidt het kader daarvoor. Des te beter de gemeentelijke opdrachtverlening is, des te beter kan de uitvoering daarvan ter hand worden genomen en kunnen de resultaten worden gemeten. Omdat veel partijen een rol hebben op het gebied van jongerenwerk is het belangrijk om overleg efficiënt te laten verlopen.

De twee belangrijkste professionele kernpartners van het jongerenwerk zijn Dock en Haarlem Effect. Deze twee organisaties hebben de meeste voorzieningen onder hun hoede en hier zijn de meeste jongerenwerkers actief. Het beleid is er vooralsnog op gericht om met de twee grotere uitvoerders door te gaan, wel met meer samenhang dan voorheen. De gemeentelijke opdrachtverlening is dan niet afhankelijk van één partij en daarnaast kunnen deze partijen elkaar goed aanvullen en scherp houden. Maar er kan, ook om redenen die buiten het terrein van het jongerenwerk liggen, een situatie ontstaan dat verdergaande samenwerking of fusie noodzakelijk is.

In het verleden werd het werkterrein in Haarlem opgedeeld tussen de organisaties. Inmiddels wordt hier niet meer stringent mee om gegaan, is een stadsdeel of wijk niet meer per definitie van een bepaalde partij. Flexibiliteit is belangrijk. Het gaat er om dat de organisatie die het beste kan inspelen op een bepaalde vraag ingezet kan worden. Zowel voor de partners in het (jeugd)beleid als voor de bewoners moet wel duidelijk zijn wie voor een bepaalde aanpak en een bepaald gebied verantwoordelijk is.

Tabel V, huidige gebiedsindeling professionele partners jongerenwerk

	Noord Noord	Noord Zuid	Centrum zuid west	Schalkwijk	Oost
Primair	Haarlem Effect	Dock	Haarlem Effect	Dock	Dock
Verantwoordelijk voor een deel van gebied		LdH, YFC	St. Stad	YFC	YFC
Aanvullend	Sportsupport	Sportsupport	Sportsupport	Sportsupport	Sportsupport

Organisaties die het jongerenwerk aanvullen zijn het Leger des Heils, Sportsupport, Stichting Stad en Youth for Christ. Al deze partijen brengen hun specifieke kwaliteiten in waar de gemeente voordeel mee doet. De kwaliteit van deze organisaties voldoet aan de gemeentelijke eisen. Nadeel van meerdere grote en kleine uitvoerders is echter dat er meer tijd kwijt is aan overleg, afstemming en besluitvorming. Om deze reden is verdere uitbreiding van jongerenwerk uitvoerders niet gewenst. De gemeente wil het aantal uitvoerders in aantal juist terug gaan brengen. Een onderzoek hiernaar vindt in 2012 plaats.

Een belangrijke partner voor het jongerenwerk is het jongerenloket. Het Jongerenloket is een samenwerking tussen de gemeente, het UWV, Het Nova College, het RBO (als uitvoerder van de maatregel voortijdig schoolverlaten - RMC), Bureau Jeugdzorg en het VMBO in Zuid Kennemerland. Het Jongerenloket is voor jongeren vanaf 16 jaar. Het loket geeft antwoord op vragen bij het zoeken naar een opleiding en helpt bij het solliciteren naar een leerbaan. Het is belangrijk dat jongerenwerkers goede contacten hebben met medewerkers van het jongerenloket. Indien er vragen zijn op het gebied van een opleiding of leerbaan dan kunnen zij 'hun' jongeren door verwijzen.

Daarnaast is stichting Streetcornerwork Haarlem een belangrijke partner. Deze organisatie heeft tot taak contact te leggen met kwetsbare dan wel overbelaste jongeren en znodig voor doorgeleiding te zorgen naar het reguliere jongerenwerk, hulpverlening, onderwijs enz.

Zij worden ingezet op de geprioriteerde groepen uit het jeugdgroepoverleg, die ze individueel in kaart brengen. Zij zijn er voor de persoonsgerichte aanpak, voor de jongeren uit de geprioriteerde jeugdgroepen, overlastgevende jongeren. Streetcornerwork doet niet aan groepswerk, zoals het reguliere jongerenwerk dat wel doet. Samenwerking tussen Streetcornerwork en jongerenwerk is belangrijk om de jeugd van de buurt goed te kunnen bedienen, om goed naar elkaar door te kunnen geleiden, om te weten wat er speelt en wie welke signalen oppakt.

De inzet van Streetcornerwork valt onder regie van de afdeling VVH. Vanuit veiligheidsdoelstellingen worden meer projecten gefinancierd die een belangrijke aanvulling zijn op het reguliere jongerenwerk. Te denken valt aan de afstemming in het Veiligheidshuis, het betrekken van de ouders bij bijvoorbeeld overlastgevende jeugd, veilig in en om school, het jeugd toezichtteam en de organisatie van activiteiten tijdens oud&nieuw.

Tenslotte zijn er een groot aantal vrijwilligers- en zelforganisaties die (delen van) jongerenwerk uitvoeren. Deze niet-professionele organisaties zijn vaak zeer betrokken op de jongeren, hebben een eigen aanpak en maken veelal deel uit van de woon- en leefcultuur van de jongeren. Samenwerking van het professioneel jongerenwerk met deze organisaties zorgt voor extra kennis en draagvlak.

Gemeentelijke regievoering houdt in dat belangrijke partijen op het gebied van jeugd worden samengebracht (zie ook 5.4.E, pag. 15). Gemeenschappelijke doelen worden geformuleerd, een taak- en rolverdeling wordt afgesproken en samenwerkingsafspraken worden gemaakt. Gemeente en uitvoerders zorgen er voor dat hun acties en infrastructuur elkaar versterken bij de uitvoering van hun programma's. Die partners zijn onder andere: voortgezet onderwijs, basisonderwijs (brede school), streetcornerwork, politie, woningcorporaties, wijk- en sportorganisaties, individuele bewoners, centrum voor jeugd en gezin, winkeliers. Er zijn goede voorbeelden van samenwerking van het jongerenwerk met diverse partners. Door de voorloper van het jongerenwerk, het kinderwerk, wordt al langer succesvol samengewerkt, in "Brede School" verband. Het voortgezet onderwijs en het MBO brengt in vergelijking met voorheen al meer uitwisseling tot stand, maar dit kan nog verder worden uitgebouwd. Het onderwijs, in het bijzonder het VMBO en MBO, is dé vindplaats voor de doelgroep van het jongerenwerk. Personeel van VO en MBO spannen zich in om de jongeren binnen boord te houden, totdat hun leerlingen een startkwalificatie hebben. Zij hebben daarvoor een infrastructuur ter beschikking, met diverse preventieve (plus) voorzieningen. Kennis, kunde en ervaring van het jongerenwerk vormt een belangrijke aanvulling op de kennis, plannen en dilemma's die een school met jongeren kan hebben. Door samenwerking ontstaat een goede synergie in het voordeel van de leerling van de school en deelnemer aan het jongerenwerk.

7. Financieel

In hoofdstuk vijf staan diverse financiële voorstellen op het gebied van versterken stedelijk jongerenwerk, wijkgericht jongerenwerk, deskundigheidsbevordering en samenwerking. Eveneens zijn voorstellen gedaan voor wat betreft een initiatievenbudget ten behoeve van vrijwilligers(organisaties) en wordt er een bedrag gereserveerd ten behoeve van dringend noodzakelijke reparaties of inrichtingskwesaties van jongeren centrum Flinty's.

7.1 Financiële besluiten voor 2012 tot en met 2014

De kosten van reeds lopende projecten in Noord, West, Oost en Schalkwijk, bekostigd vanuit structurele middelen uit programma 4, Jeugd, Onderwijs en Sport bedragen € 173.080,=.

Door de Raad is een budget van € 125.000 toegezegd voor de huurlasten van het stedelijk jongeren centrum op een alternatieve locatie. Deze reservering blijft staan in afwachting van een nieuwe locatie. Ten slotte wordt in 2011 €41.000 en de jaren daarna €34.000 ingezet ten behoeve van de huisvesting van Delftwijk City, eveneens vanuit het raadsbesluit 'Welzijnswerk op orde'.

Huisvesting Delftwijk City en Flinty's

Voor de huisvesting van Delftwijk City en Flinty's zijn in de nota 'Welzijnswerk op orde' (2009/197262, raadsbesluit 18 februari 2010) middelen (€ 200.000 vanaf 2010) beschikbaar gesteld. In 2010 zijn deze middelen in het kader van de heroverweging niet besteed en incidenteel vrijgevallen (berap 2010-2).

In de bestuursrapportage 2011-1 is € 150.000 structureel afgeraamd voor de subsidie Stichting DOCK. Deze middelen waren echter bedoeld voor de huisvesting Delftwijk City en Flinty's en hadden dus niet afgeraamd mogen worden. Deze fout is bij het opstellen van de voorliggende nota "Jongerenwerk: toekomstgericht in Haarlem" aan het licht gekomen.

Het voorstel is deze fout te herstellen door vanaf 2012 € 150.000 structureel beschikbaar te stellen voor de huisvesting Delftwijk City en Flinty's. Een correctie buiten de gebruikelijke procedure van integrale afweging en besluitvorming via de berap om. Voor 2011 is overigens geen correctie nodig.

Uit middelen WMO 2008 is er een bedrag van € 450.000 gereserveerd voor het versterken van het jongerenwerk voor de periode van 2011-2013 (€ 150.000 per jaar). Deze gereserveerde WMO-middelen worden niet in de periode 2011-2013, maar in de periode 2012-2014 ingezet. Dit houdt in dat in 2011 € 150.000 terugvloeit naar de Wmo-reserve die in 2014 zal worden onttrokken (zie "derde financiële bijstelling 2011", pagina 5).

Voorgesteld wordt dit budget van 2012-2014 te besteden aan enerzijds het versterken van het jongerenwerk in Schalkwijk/Oost voor € 300.000, anderzijds het stedelijke jongerenwerk voor € 75.000 en daarnaast € 37.500 te reserveren tbv scholing en samenwerking en ten slotte € 37.500 voor initiatieven.

In de bijlage bij deze nota, in tabel E en F, staat een overzicht van budgetten jongerenwerk. Hierbij dient te worden opgemerkt dat een deel van de huisvestingslasten van het reguliere jongerenwerk drukt op de algemene kosten van de prestatieplannen van de welzijnsinstellingen. Daardoor is het niet mogelijk een totaaloverzicht te geven van alle kosten van het jongerenwerk. Het overzicht geeft daarom de kosten weer van het aantal fte jongerenwerk dat wordt ingezet in Haarlem, met daarnaast de hierboven genoemde voorstellen ten aanzien van de lopende projecten en de inzet van de WMO-middelen.

A. Financiering bestaande projecten uit reguliere middelen (programma 4, 2412/4756/1000)

<i>Gewenste situatie</i>	<i>bedrag in euro's</i>	<i>periode</i>
Continueren van projecten in Noord, West, Oost & Schalkwijk	173.080	structureel

B. Financiering uit WMO gelden (Heroverweging WMO-reserve motie, 2011/159757)⁹

<i>Gewenste situatie</i>	<i>bedrag in euro 's</i>	<i>periode</i>
Versterking jongerenwerk Schalkwijk/Oost	300.000	2012-2014
Versterking stedelijk jongerencentrum	77.500	2012-2014
Bijdrage aan scholing en samenwerking	37.500	2012-2014
Initiatievenbudget vrijwilligersorganisaties	35.000	2012-2014
Totaal	450.000	2012-2014

C. Financiering huisvestinglasten Flinty's & Delftwijk City (Welzijnswerk op orde, 2009/197262)

<i>Gewenste situatie</i>	<i>bedrag in euro 's</i>	<i>periode</i>
Delftwijk City	41.000 (2011) 34.000 (vanaf 2012)	Structureel vanaf 2011 ¹⁰
Flinty's	125.000	Structureel vanaf 2011

⁹ De kosten van B bedragen voor totale periode van drie jaar € 450.000,= De dekking hier van komt volledig uit het overschot WMO gelden t.b.v. jongerenwerk 2008 van € 450.000,=

¹⁰ Bij de vaststelling van de nota Welzijnswerk op orde is een bedrag gereserveerd van € 75.000 t.b.v. huisvesting Delftwijk City vanaf 2011 en een bedrag van € 125.000 vanaf 2010 voor Flinty's.

Bijlage

a. Coalitieakkoord 2010-2014 “Het oog op morgen”

Inzet is om jongeren zinvolle activiteiten aan te bieden en hen te helpen hun plek te vinden in de (Haarlemse) samenleving. Omdat de voortzetting onder druk staat, mede door de beëindiging van het Grotestedenbeleid, moet er een lange termijn visie opgesteld worden. Daarnaast wordt ingezet op permanente locaties voor het jongerenwerk in het Centrum, Noord en Schalkwijk.

Samengevat staat in het akkoord:

- Lange termijnvisie jongerenwerk;
- Permanente locaties jongerenwerk Centrum, Noord, Schalkwijk;
- Aandacht zwerfjongeren (crisis- en vervolgpvang, activering- en participatie);
- Werk, stages en gecombineerde leerwerktrajecten.

b. Haarlem, Sociaal op de kaart (SZ/2010/1880)

Eind 2009 heeft B en W het besluit “Haarlem Sociaal op de kaart, visie op de ruimtelijke structuur van maatschappelijke voorzieningen 2010-2020” genomen. Deze visie brengt belangrijke toekomstige ontwikkelingen en ruimtebehoeften in beeld op het gebied van welzijn, onderwijs, zorg, cultuur en sport. Er wordt richting gegeven voor ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren. Voor het jongerenwerk wordt rekening gehouden met nieuwe en vervangende jongerenlocaties in Noord, Schalkwijk en Centrum. In deze nota zijn geen financiële reserveringen opgenomen voor eventueel nieuwe vervangende jongerenlocaties, omdat deze ten tijde van het schrijven nog niet bekend zijn, met uitzondering van Delftwijk City.

c. Raadsnota Welzijnswerk op orde (2009/197262, 27-10-09)

In de nota “Welzijnswerk op orde” zijn de achterstanden op het gebied van de accommodaties en de beheeraspecten daarvan in kaart gebracht inclusief de benodigde financiële maatregelen voor een toekomstbestendig en sluitend accommodatiebeheer. Door de in deze nota opgenomen aanvullende middelen, zit er weer lucht in de begroting van de welzijnsorganisaties en kunnen zij beter inspelen op nieuwe vragen. Gelden worden gereserveerd ten behoeve van stedelijk jongeren centrum Flinty’s en jongerenlocatie Delftwijk City in Haarlem Noord, Prisma (Europawijk) en Zuidparker (grens Parkwijk en Zuiderpolder). Ook wordt in deze nota de financiële dekking van een aantal andere accommodaties waar het jongerenwerk gebruik van maakt verbeterd.

d. Raadsnota ‘Welzijnswerk klaar voor de toekomst’ (2009/239237, 22-12-09)

In de nota “Welzijnswerk klaar voor de toekomst” wordt de inhoudelijk gewenste ontwikkelingsrichting van het welzijnswerk beschreven. Besloten is, mede met het oog op de gemeentelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, het beleid te concentreren op de volgende kerntaken:

- Verbindingen leggen tussen bewoners.
Opgave: meer aandacht voor het versterken van sociale netwerken;
- Bewoners verbinden met collectieve welzijnsvoorzieningen.
Opgave: meer focus op specifieke doelgroepen en een aanbod van collectieve welzijnsvoorzieningen dat hierop aansluit;
- Verbindingen leggen tussen professionals.
Opgave: meer samenhang in de uitvoering van welzijn en zorg in de wijk.

Jeugd is één van de aandachtsgroepen in de WMO. Bovengenoemde kerntaken sluiten goed aan bij het jongerenwerk beleid. Ook hier geldt dat er verbanden moeten worden gelegd tussen groepen jongeren en andere wijkbewoners. Op wijkniveau richt de focus zich op laaggeschoolde jongeren. Voor hen is een aantrekkelijk aanbod dat bij hen aansluit nodig. Onontbeerlijk voor modern jongerenwerk zijn verder goede verbanden met andere professionals om gebruik te kunnen maken van elkaars kennis, kunde en voorzieningen.

In de nota komt het gebrek aan uitvoeringscapaciteit bij het jongerenwerk aan de orde. Extra structurele financiering wordt afhankelijk gesteld van een meerjarenplan. De volgende speerpunten van beleid staan vermeld: uitbreiden wijkgericht jongerenwerk, verbinding stedelijk jongerenwerk met wijkgericht jongerenwerk, verbeteren van de samenwerking en kwaliteitsverbetering van de accommodaties.

e. Raming budget uitvoering jongerenwerk 2011-2015 uit reguliere middelen in euro's, totaaloverzicht na B&W besluit 2 van deze nota

Jaar	2011	2012 -2015
Fte bij benadering	14,8 fte	14,8 fte
Uitvoering budget jongerenwerk structureel	Haarlem Effect 502.400 Dock 482.000 Leger des Heils 42.000 Youth for Christ <u>29.000</u> Totaal 1.055.400	Haarlem Effect 502.400 Dock 482.000 Leger des Heils 38.000 Youth for Christ <u>29.000</u> Totaal 1.051.400

f. Begroting budget uitvoering jongerenwerk 2011-2014 uit WMO middelen, besteding totaal € 450.000 na besluitvorming

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015
Aanvullende uitvoering, uit overschot WMO 2008	geen	Schalkwijk/Oost 100.000 Stedelijk 25.500	Schalkwijk/Oost 100.000 Stedelijk 26.000	Schalkwijk/Oost 100.000 Stedelijk 26.000	geen
Scholing, samenwerking uit WMO 2008	geen	12.500	12.500	12.500	geen
Initiatievenfonds		12.500	12.500	10.000	geen
Totaal	geen	150.500	151.000	148.500	geen

g. Figuur I: Locaties jongerenwerk

